

культура

щоп'ятниці

1-7 квітня 2016 р.

і життя

Прометей поза часом

стор. 6-7

Перемога!

стор. 9

Музичний калейдоскоп

стор. 11

Фото Олександра ПІЛЮГІНА. Колаж Романа РАТУШНОГО

стор. 4

Стиль епохи

редактор
Світлана СОКОЛОВА

актуально

■ СОЛОВ'ІНИЙ – ПРОСТОРУ!

Відомі українські музиканти та громадські організації підтримали запровадження квот на україномовні пісні в радіоєфірі.

24 березня в Будинку звукозапису Українського радіо під головуванням віце-прем'єр-міністра – міністра культури В'ячеслава Кириленка відбулась відкрита для представників ЗМІ нарада з питань запровадження механізмів збільшення частки пісень українською мовою в радіоєфірі.

У нараді взяли участь відомі українські виконавці – Антін Мухарський (Орест Лютий), Олександр Ярмола (гурт «Гайдамаки»), Володимир Шерстюк (гурт «Козак Систем»), Тарас Компаніченко (гурт «Хорея козацька»), Сашко Лірник, Євген Романенко (гурт «Тарута»), представники громадських організацій – Катерина Чепура (рух «Відсіч»), Тарас Шамайда (ГО «Простір свободи»), Оксана Левкова (ГО «Не будь байдужим»), керівники провідних радіоорганізацій України, представники влади, журналісти.

В'ячеслав Кириленко зазначив: «Присутність україномовного музичного контенту в радіоєфірі – питання національної безпеки, тому що український гуманітарний простір досі перебуває під атакою російського імперського, агресивного до нас простору».

Україномовні пісні пробитися на канали мовлення ФМ-станцій досить складно, інколи це стосується і відомих, не кажучи вже про молодих виконавців. Сподіваюсь, така ситуація не влаштовує нікого, в тому числі і радієвців, – треба з неї виходити.

Є декілька ініціатив. Наприклад, повна заборона російського аудіовізуального продукту; є ініціатива щодо запровадження квоти в радіоєфірі на україномовну пісню. Відповідний законопроект зареєстрований у парламенті, його авторами є представники чотирьох фракцій. Він передбачає рівномірне розподілення квоти для україномовної пісні протягом усього дня в обсязі 37,5%.

«Питання присутності “руського міра” в ефірі наших радіостанцій є наболилим, оскільки єдиним маркером українства може служити мова. Підтримка держави щодо введення згаданої квоти необхідна», – заявив Антін Мухарський.

За результатами наради більшість присутніх підтримали законопроект «Про внесення змін до Закону України “Про телебачення і радіомовлення” (щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах і радіопередачах)» (реєстр. № 3822), зареєстрований народними депутатами України Олегом Медунцею, Ігорем Артюшенком, Іваном Крульком, Олегом Ляшком.

Вирішили створити робочу групу за участю відомих українських виконавців, представників провідних українських радіоорганізацій та громадськості з метою напрацювання додаткових пропозицій щодо підтримки та просування в радіоєфірі україномовного музичного контенту.

Бібліотека? Соціальна інституція!

Віце-прем'єр-міністр – міністр культури В'ячеслав Кириленко презентував Стратегію розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025-го року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» під час засідання Уряду, яке відбулося 23 березня.

Цей документ розроблявся не лише Міністерством культури, долучилися і значна кількість провідних бібліотечних організацій різних спрямувань та форм власності, безпосередню участь у розробці взяла Українська бібліотечна асоціація. Стратегія була адаптована на численних нарадах, зокрема опрацьовувалась на VI Львівському бібліотечному форумі “Бібліотека – стратегія розвитку”, який проходив у вересні 2015-го року. І після всіх погоджень в Уряді документ готовий до прийняття.

Разом із тим я хочу сказати, що це рамковий документ, який для своєї реалізації потребує декількох законодавчих змін і великої кількості розпоряджень та постанов Кабінету Міністрів», – розповів В'ячеслав Кириленко, представляючи проект розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи до 2025-го року в Україні «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України»».

Віце-прем'єр-міністр зупинився на аналізі сучасного стану бібліотечної справи в Україні, який включає в себе Стратегія, та виокремив основні проблеми розвитку бібліотечної сфери.

В'ячеслав Кириленко окреслив пріоритети діяльності бібліотек в умовах якісних змін: «Ми розглядаємо бібліотеку і як механізм забезпечення рівного доступу до інформації, знань та культурного надбання. Я маю на увазі публічні бібліотеки, бо у відомчих – об-

межений доступ. У невеликих містах і селах багато людей отримують інформацію через бібліотеки, альтернативне джерело лише телебачення».

Віце-прем'єр-міністр наголосив на стратегічних напрямках та завданнях розвитку бібліотечної справи до 2025 року: «Нашим завданням є удосконалення нормативно-правової бази. Далі у плані дій – перелік документів, які нам необхідно ухвалити. І результатом цього має бути створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи на принципах універсального доступу».

Стратегію розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого роз-

витку України» розроблено Міністерством культури України спільно з Українською бібліотечною асоціацією та провідними бібліотеками за сприяння програми «Бібліоміст».

Документ включає аналіз сучасного стану та визначає проблеми бібліотечної справи в Україні; вказує на пріоритети діяльності бібліотек в умовах якісних змін; деталізує напрями розвитку бібліотечної справи, завдання та очікувані результати від їхньої реалізації; визначає план дій на короткострокову (2016–2017 рр.), середньострокову (2018–2020 рр.) та довгострокову перспективу (2021–2025 рр.).

«Короткостроковий план містить не всі, але головні рішення Уряду, які ми повинні ухвалити, міжнародні конвенції, до яких необхідно долучитися, і ключове рішення Кабміну, яке має бути, – ухвалення Положення про інтегровану бібліотечну систему України», – відзначив В'ячеслав Кириленко.

Стратегія розвитку окремих бібліотечних мереж та бібліотек мають розроблятися відповідно до цієї Стратегії. При реалізації заходів слід обов'язково враховувати специфіку обслуговування людей з особливими потребами.

«Петриківська» хвиля

Ніде було голді впасти – минулого тижня Національний заповідник «Софія Київська» перетворився на маленьку гостинну українську хату.

Там відбулося відкриття виставки Асоціації майстрів народного мистецтва «Петриківський рушник».

Погода того дня була дощовою, але це не завадило ство-

Ленара ОСМАНОВА, заслужена артистка Криму

рити атмосферу радості, тепла та затишку рідної оселі. Вироби майстрів красувалися розмаїттям фарб та милували око. Різноманітністю вишиванок вихвалялись гості,

адже традиційне вбрання було дрес-кодом вечора. Рушники і вироби з дерева, фарфорові сервізи, хустки, фотографії – на усьому гордо майорів петриківський розпис.

КРИМ – УКРАЇНСЬКИЙ

Розпочалася виставка з презентації нової колекції одягу із вишивкою за мотивами петриківського розпису. Її демонстрували моделі з Грузії, Молдови, Китаю, Індії, Індонезії, В'єтнаму, Канади, України тощо. Надзвичайний ажіотаж викликала модель, яка представляла Крим. Заслужена артистка Криму, співачка Ленара Османова була вбрана у сукню синьо-жовтого кольору на знак того, що «Крим – український».

Із вітальним словом виступив перший заступник міністра культури Ігор Лиховий, який привітав гостей та подякував майстрам, чії роботи були представлені на виставці. ►

КНИГУ ПРО СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ ВИДАНО У ТЕРНОПОЛІ

Унікальне видання про легіон українських січових стрільців презентовано в Тернопільській обласній філармонії.

Хто вони, українські січові стрільці?

Автор книги «Легіон українських січових стрільців: формування, ідея, боротьба» розповідає про українських вояків, які полягли в 1914–1916 роках, захищаючи від російських загарбників свободу, незалежність і територіальну цілісність України.

Написав книгу доктор політичних та кандидат історичних наук, професор Тернопільського національного економічного університету, заслужений працівник освіти України Микола Лазарович. Понад рік науковець воював в АТО, куди пішов добровольцем. Над книгою працював і в перервах між боями. «Легіон українських січових стрільців: формування, ідея, боротьба» видано в тернопільському видавництві «Джура».

На перших сторінках фундаментального видання, йдеться про те, що Українські січові стрільці (УСС) були єдиною українською національною військовою формацією в складі австро-угорської армії, яка вступила проти російської навали. Тоді упродовж двох тижнів відгукнулося 28 тис. добровольців, але австрійська влада вибрала тільки 2,5 тис. стрільців (на такий вибір вплинули й перешкоди з боку поляків), яких було поділено на 10 сотень по 250 бійців.

Першим успіхом легіону УСС була перемога на горі Маківці 29 квітня – 3 травня 1915 р. Далі січові стрільці відзначилися в боях під Болеховом, Галичем, Завадовом, Семиківцями. У серпні 1916 р. січових стрільців було переведено під Бережани, де вони окопалися на горі Лисоня і дали запеклий бій російській армії. Фактично, українські січові стрільці стали зародком національної армії, були першими окремими українськими частинами на бойових полях Східної Європи, а їх військові зв'язки мали велике значення для відновлення військових традицій, зростання українського патріотизму.

Звертаючись до присутніх під час презентації книги, директор видавництва «Джура» Василь Ванчура розповів проте, як формувалося видання, що планується його презентація у всіх райцентрах краю. А в дні відзначення 100-річчя бою Українських січових стрільців на горі Лисоні, у серпні цього року у Бережанах відбудеться низка культурно-просвітницьких заходів, в тому числі й презентація книги та зустріч із її автором.

Орест САРМАТСЬКИЙ

Тріумф янголів добра

Світлана СОКОЛОВА

Переможців Четвертого Національного конкурсу «Благодійна Україна» знайшли нагороду.

Понад сім сотень благодійних програм і проектів, масштабних акцій та особистих добрих вчинків представили на конкурс доброчинці з усіх куточків України. Ті, чия благодійна робота у 2015 році визнана найкращою, отримали найвищу доброчинну нагороду України – бурштинового «Янгола Добра».

Конкурс стартував 14 вересня 2015 року. Заявки збирали до 15 лютого 2016-го й отримали їх аж 712: у дев'яти конкурсних, чотирьох спеціальних та трьох «волонтерських» номінаціях.

Цьогоріч змагання запам'яталося рекордною кількістю учасників (для порівняння: на конкурс «Благодійна Україна – 2014» надійшло 312 заявок, «Благодійна Україна – 2013» – 227), появою нових номінацій для відзначення волонтерської роботи і виходом на міжнародний рівень (мірялися силами доброчинці з Італії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Польщі, США, Франції, Чеської Республіки).

Серед учасників конкурсу – соціально відповідальний бізнес, громадські, волонтерські та благодійні організації і спільноти, фізичні особи, дитячі і молодіжні колективи, ініціативні групи, об'єднання громадян, ЗМІ.

Вели церемонію нагородження у приміщенні столичного комплексу «Мистецький Арсенал» президент Асоціації благодійників України Олександр Максимчук та співачка, мисткиня, журналістка і громад-

Олена ГРЕБЕНЮК

ський діяч, голова Наглядової ради конкурсу Анжеліка Рудницька.

Вручали відзнаки відомі особистості. Участь у церемонії взяли дружина Президента України Марина Порошенко, Патріарх Київський та всієї Руси-України Філарет, народний депутат України Микола Княжицький, голова Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду «Україна 3000» Катерина Ющенко, письменник і видавець Іван Малкович, член Наглядової ради конкурсу «Благодійна Україна» Марина Одольська та інші.

Марина Порошенко вручила нагороду Міжнародному фонду «Таблеточки» – переможцеві в номінації «Благодійник – загальнонаціональний фонд». «Ви є прикладом фінансової прозорості та відкритості – і за це вам довіряють мільйони людей. За п'ять років своєї роботи вам вдалося зібрати майже 45 млн гривень та врятувати

життя понад шести тисяч онкохворих дітей. Ваша команда заслуговує на цю високу відзнаку!» – сказала пані Порошенко. Вона подякувала благодійним організаціям України за небайдужість та роботу на благо суспільства.

Знайшла господарів і спеціальна відзнака Оргкомітету – «Кращий благодійник» – за напрямками діяльності медицина, освіта, культура, соціальна робота, допомога захисникам України. У сфері культури таку відзнаку отримав Київський національний академічний театр оперети.

«Ми робимо виїзні концерти у військові частини, намагаючись підняти дух бійців, – повідомила заступник директора театру Оксана Когут. – Запрошуємо до себе Нагвардію України, їздив з концертами Київською областю й столицєю. Рік тому мали проект разом із Університетом банківської справи зі збору коштів. Робили тихий аукціон, грали виставу і назбирали 120 тисяч гривень. Десяти бійцям, які проходили реабілітацію у госпіталі, перерахували гроші. Благодійництвом займатимемося й надалі».

Почесною відзнакою та «Янголом Добра» Оргкомітет конкурсу вшанував пам'ять відомої журналістки і волонтерки Ірини Гавришевої, яка пішла від нас у січні 2016 року. Відзнаки «За допомогу народу України у захисті гідності та незалежності» отримали чотири організації, що акумулюють та контролюють використання допомоги з-за кордону.

На церемонії нагородження виступили оперна співачка Олена Гребенюк (переможець у номінації «Благодійник – фізична особа»), заслужені артистки України Анжеліка Рудницька і Марина Одольська, Мистецька сотня «Гайдамаки» (2-е місце у номінації «Благодійник – неурядова організація (спільнота)»).

► Пан Ігор прокоментував подію: «Петриківський розпис – це традиція, помножена на талант кожного з поколінь. Мистецтво творить свій світ і робить людей щасливими. Слава Україні та українському мистецтву!»

Роботи Галини Назаренко, Тамари та Олександра Вакуленків, Ігоря Лісного, Наталії Стативи-Жарко, Олени Ярмолюк, Людмили Горбулі, Олександра Опарія, Тетяни Гарькової, а також студентів Дніпропетровського театрально-художнього коледжу були представлені того вечора на відкритті виставки.

ВІТЧИЗНЯНИЙ – НЕ ВІТЧИЗНЯНИЙ ФАРФОР

Кажуть, що порцеляна – це візитівка держави, її «золото». Серед великої кількості виробів з неї, що експонували-

ся, особливе місце посіла колекція із зображенням петриківки. Проблему українського фарфору, а точніше його відсутності, обговорили з учасником виставки, львівським

майстром Олександром Опарієм: «На жаль, в Україні таке виробництво не працює. Це дуже великий біль. Вироби, представлені на виставці – це не український фарфор. До-

водиться купувати черепок у Польщі чи Англії, а потім декорувати українським петриківським розписом».

Виставку супроводжували майстер-класи з петриківського розпису, до яких можна було долучитись під живу вітчизняну музику гурту «Шабатура», що додав святкового настрою.

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО
Фото: Василь АРТЮШЕНКО

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

наголос

■ ОБЕРЕГИ ДОНБАСУ

Національний музей літератури України презентує виставку «Рушнікова дорога Донбасу», яка ще раз засвідчує, що Донбас – це споконвічна українська земля, де створюється самобутня національна культура.

Сімдесят чотири рушники представляють мистецтво народної вишивки Донецчини, у тому числі гарячі точки на карті проведення антитерористичної операції – Авдіївку, Волноваху, Слов'янськ та інші міста і райони.

На виставці експонуються рушники від першої половини ХХ століття до сьогодення. Вони виконані різними техніками, наповнені різними символами і колористичними рішеннями. Але всіх їх поєднують базові українські національні традиції. Саме ці традиції, удосконалюючись і видозмінюючись, створюють могутню естетичну і смислову єдність.

Центральним на виставці є рушник із вишитими рядками поезії Тараса Шевченка «Думи мої...» Автор цього твору – Лариса Азимова, художниця бездоганного смаку і професійної майстерності. Майстриня закінчила роботу над полотном перед початком окупації Слов'янська.

Привертає увагу рушник пам'яті Олексі Тихого, який демонстрували у США. А відгуки про цей мистецький витвір друкувалися в американських ЗМІ.

Унікальними зразками мистецтва Донецчини є представлена на виставці колективна робота 24-х вишивальниць об'єднання «Натхнення», а також майже симетричний «Рушник єднання», створений представницями 16-ти територіальних громад Слов'янського району.

Крім рушників, тут виставлені картини художників Донбасу. Життєствердні мотиви домінують у роботі волонтера Тетяни Манькової «Будемо жити». Природа донецького краю тонко передана у мистецькому творі художника Володимира Безрукого «Схід». Тарасу Шевченку присвячений етюд Тимофія Лящука «Чекання» до картини «До тебе поверну, народе мій».

Частина експозиції присвячена дисидентів Олексі Тихому. Тут представлені його книги «Мова. Народ», «Думки про виховання», «Не можу більше мовчати», «Словник мовних покручів», «Тарас Шевченко про мову».

Кияни та гості столиці залишили чимало схвальних відгуків про виставку. Ось деякі з них.

Аліна:

«Дуже дякую за чудову виставку! Переглядати твори майстринь – це завжди задоволення. Вражає майстерність та любов до свого діла. Сподобались усі експонати виставки, кожен рушник унікальний та неповторний по-своєму!»

Валентина та Ольга:

«Донбас – це Україна! Враження неймовірні. Дуже щирі та радісні відчуття від перегляду таких майстерних робіт. У цих рушниках передана любов до України та всього українського.»

Віра:

«Велика подяка від імені Одеси! Ще раз переконалася, наскільки багата творча спадщина українського народу. Я в захваті!»

 Едуард ОВЧАРЕНКО
 Фото автора

Етно – в моді!

**Єлизавета
КРАСНІЧЕНКО**

На благодійний показ колекції «Золотий Птах» дизайнера Людмили Бушинської минулого тижня завітало чимало відомих людей.

Серед них і перша леді Марина Порошенко з родиною, яка відзначила благородну місію заходу: «Я підтримую українських дизайнерів і вважаю, що вони одні з найкращих. Наш одяг сучасний та зручний. Тому я впевнена, що такі ініціативи треба заохочувати, особливо, якщо вони мають соціальну складову. Це

Показ колекції

зараз дуже актуально для нашого суспільства. Із власного досвіду знаю, наскільки це важливо для дітей з обмеженими можливостями.

Тому що ми проводили такий концерт із моїми дітьми у грудні, і я бачила, наскільки це потрібно. Варто підтримувати такі акції. Для того, щоб люди ставали більш толерантними, відкривали свої серця й допомагали тим, хто цього потребує».

Захід розпочався цікавим театралізованим дійством. У темряві почувся голос хлопчика, який читав уривок із казки «Золотий птах». Потім цей малюк вийшов на подіум, у руці тримаючи іграшку. Після появи хлопчика лідер проекту «Ріанобой» Дмитро Шуров ви-

 Людмила БУШИНЬСКА та
 Марина ПОРОШЕНКО

конав декілька соїт на синтезаторі.

Дизайнер відомого українського бренду Людмила Бу-

шинська створила колекцію одягу ручної роботи. Це чарівне вбрання вона виготовила за мотивами казки-легенди «Золотий птах» вінницької письменниці Галини Крюк. Назва казки стала основою найменування Всеукраїнського пісенного фестивалю-конкурсу для дітей та молоді з обмеженими можливостями. Одяг Людмили Бушинської завжди вражає. Дизайнерка намагається здивувати черговим «ноу-хау». Так, проект «Чарівна вишиванка» пані майстрині увійшов до «Книги рекордів України».

За підтримки родини Бушинських уже вдруге у Вінниці пройде Всеукраїнський фестиваль для дітей з обмеженими можливостями «Золотий птах». Засновником та ідейним натхненником фестивалю є дизайнер одягу та громадський діяч Людмила Бушинська. Пані Людмила зізналася, що минулого року найважче було зібрати талановиту молодь. І в цьому вони очікують підтримки Міністерства культури, адже фестиваль проводиться з метою обрати кращих із кращих. Переможці конкурсу, у липні цього року, представлятимуть Україну в Польщі на ХХ ювілейному пісенному фестивалі «Чехочинські творчі зустрічі».

Фото надані організаторами

Діамантам – не час

На одному подіумі зустрілися традиції та сучасність. Було представлено 40 «луків», колекцію для всієї родини.

Вона являє собою єдиний казковий світ у яскравих, чаруючих барвах, у переливі бісеру, каміння та ручної вишивки, з доповненням виробами із натурального хутра. І хоч деякі речі були надзвичайно казковими, однак ліву частину колекції Людмила Бушинська планує «винести на вулицю».

«На мою думку, кожен має сприяти Миру та Процвітанняю словом, справою, коштами чи іншим. Адже без культури немає нації. Отже, мета нашого заходу – звернути увагу всі-

єї країни на те, що наша сила сьогодні в єдності та розвитку культури, в мирному та милосердному об'єднанні наших з вами зусиль для відродження

України. Країни, в якій люди з обмеженими можливостями та фізичними вадами будуть почувати себе повноцінними громадянами. Жити, працювати і творити спільне майбутнє», – поділилась ідеєю акції пані дизайнерка.

Народна артистка України, поціновувач українського одягу Ольга Сумська, яка завітала на подію, зізналася: «Я знайома з творчістю Людмили Бушинської вже не перший рік, і тішуся тим, що маю від неї речі. Вони особливої енергетики. Людмила – одна з небагатьох, яка володіє унікальною технікою кодування роду. Все це в українському стилі: вишуканому, осучасненому, звабливому, стриманому... В українському одязі та прикра-

сах я почувуюся більш впевнено, ніж у діамантах. Зараз не час для діамантів!»

 Еліза СОЛОДКА
 Фото надані організаторами

редактор
Любов ЯКИМЧУК

на перехресній станції

■ ЛИСТИ З ТРИВОЖНОЇ ВАЛІЗИ

Уривок з передмови Юрія Андруховича до антології української поезії воєнного часу «Листи з України».

«...і тоді, одного з перших вечорів грудня, на Майдані, ближче до Лядських воріт та МакДональдза, тобто позаду Головної Сцени з усіма її ораторами, з'явився імпровізований майданчик. Майдан був великий, а майданчик був його породженням. Туди привезли сяку таку звукову техніку – мікрофон, динаміки. З нею, зрозуміла річ, виникли проблеми. Тож коли я вже одним із останніх читав, здається, «Індію», мені замість мікрофона передали мегафон. Так було навіть краще: мегафон якийсь більше пасує до стихійного вуличного протесту. Мегафон спотворює голос рівно настільки, щоб надати йому особливо зловісного драматизму, коли від кожного віршованого рядка тілом пробігають мурашки.

Поезію (як і прозу, але рідше) читалося на Майдані вдень і вночі. З Головної Сцени також, але з неї радше класику. Сенатор МакКейн читав з неї Шевченка, а український экс-міністр закордонних справ неправильно перекладав мільйонові українців англійський переклад Шевченка у виконанні сенатора. Українці свого Шевченка ледве впізнали.

Сучасна поезія з Головної Сцени майже не звучала. Зате її ледь не щодно можна було послухати в Мистецькому Барбакані. Це такий об'єкт посередині Хрещатика, недалеко від Київради. Коли Янукович утік, в його резиденції знайшли купу секретних паперів. Серед них був і докладний план Майдану з околицями, Барбакан на цьому плані позначено як «трикутник 92». План начебто призначався для снайперів на дахах Хрещатика. В разі чого по Барбакану могли стріляти.

Режим Януковича дуже високо цінував сучасну українську поезію.

Українська поезія була проти режиму Януковича і Революцію Гідності не тільки прийняла усім своїм єством, але й очолила. Не в політичному сенсі, звичайно, і не в організаційному, а в сенсі його, Сенсу, пошуку і формулювання.

Культура як міжнародна політика

Про українську поезію до і під час війни «Культура і життя» розпитала в Анети Камінської, перекладачки української поезії на польську мову.

– Ането, Ти укладала довоєнну антологію української поезії «Частки помаранчів», а потім і воєнну антологію «Схід-Захід» для польського читача. Чи відрізняється українська поезія «до» і «під час» Майдану та війни?

– Є передусім різниця в тематиці. Українська поезія перед Майданом була зазвичай особиста, говорила про приватні справи та відчуття, рідше піднімала актуальні політичні чи суспільні теми (так само, зрештою, як і в Польщі). Майдан був часом, коли публічне стало приватним, і такі ж зміни відбулися в поезії. Передусім революція, а потім війна – в менш чи більш драстичний спосіб – стали частиною життя поетів, які мусили дати з цим раду, у тому числі й літературно.

Можна було би також ризикнути й сказати, що це вплину-

Анета Камінська зі своїми книжками

ло і на форму вірша. Я помітила, що більшість добрих віршів – майданних чи воєнних – це верлібри, часто написані простою мовою, без надмірностей і витончених стилістичних засобів. Можливо, в українській поезії це започаткує якийсь новий важливий період або тренд, як зробила це в польській поезії дебютна книжка Тадеуша Ружевича ще 1947 року.

Поза тим, під час Майдану та війни на Донбасі сплили нові прізвища – часто особи, які

писали і публікувалися раніше, але зараз їхні голоси зазвучали сильніше.

– Чи можна сказати, що Майдан та війна в Україні допомагає промоції української культури в Польщі?

– Політичні події такого рівня, як Майдан (а перед тим і Помаранчева революція), завжди збільшують зацікавленість країною, її культурою, історією, традиціями тощо. Поляки дуже інтенсивно стежили за подіями в Україні, і

частина з них брала участь у культурних подіях, присвячених Україні.

– Що можуть змінити культурні події, як-от «Дні Львова», що проходять у квітні у Вроцлаві, якщо взагалі можуть?

– Культурні ініціативи важливі й тепер, коли польські медіа вже зрідка згадують, що діється в Україні. Гадаю, частина поляків може навіть не розуміти, що бої на Донбасі не закінчилися. Поза тим, культурні події будують добрі стосунки між нашими народами. Може, це звучатиме зверхньо, але в певному сенсі – творять міжнародну політику. А менш патетично – гадаю, що такі проєкти, як «Дні Львова», – це передусім люди: команда організаторів із Польщі та України, потужна група митців, перекладачів і – маю надію – натовпи відвідувачів. Протягом цього місяця, мабуть, з'являться нові знайомства і народяться цікаві думки наступних польсько-українських проєктів.

Розмовляла Любов ЯКИМЧУК

«Поезія добре дає раду з війною»

Щойно вийшли з друку дві білінгви – українсько-польська антологія сучасної української поезії та українсько-англійська.

Обидві називаються «Листи з України» і будуть презентовані у рамках місяця Львова у Вроцлаві відповідно з та 22 квітня. Кілька питань про цю подію ми поставили, можна сказати, класику польської поезії, який став редактором даної антології, Богдану Задурі.

– Богдане, Ти був укладачем і перекладачем антології української поезії «Wiersze zawsze są wolne» («Вірші завжди вільні»). Чи щось змінилося в українській поезії від 2004?

– У моїй антології розмістив вірші 20 поетів, котрих перекладав, і не намагався удавати, що це репрезентативна антологія. «Листи з України» під цим кутом зору є більш амбітними – це має бути панорама

Українські вірші в центрі Вроцлава

поезії, що написана в Україні в 2014–2015 роках. Там вміщені вірші 56 поетів. Ті, котрі в моїй антології належали до молодих чи наймолодших (Ірванець, Неборак, Москалець, Махно, Петросаняк, Бондар, Жадан, Сливинський), тут уже є більш старшим поколінням. «Найдорослішим» в «Листах з України» є Василь Голобородько (1945); в роках 50-х народилося троє поетів, у 60-х – дев'ятеро, у 70-х – теж дев'ятеро; найчисельніше репрезентовані є народжені у 80-х. Змінилося те, що прибуло багато нових прізвищ, також таких, яких раніше не знав, наприклад, Василь Карп'юк, один короткий вірш якого настільки запав мені в пам'ять, що можу зацитувати його повністю.

Певно я би волів відповідати на питання про те, що не змі-

нилося в українській поезії – не змінився, наприклад, тон віршів Галини Петросаняк, щось подібне до нього я побачив у віршах Каті Бабкіної, Жадан і Махно видаються мені кращими поетами, ніж вони були в ХХ столітті. Ірванець, Бондар, Сливинський – такі ж як і колись, зберігають характеристичну для них іронію і почуття гумору. Мені видається, що ця поезія добре дає раду з війною. У дуже різний спосіб – бо інакше про неї пише Борис Гуменюк, інакше Андрій Любка, інакше ти. Якщо під час читання віршів відчуваю мурашки на шкірі, то це чудові вірші. Трохи заздрив Анеті Камінській, що це вона тебе перекладала, а не я.

– Наскільки я зрозуміла, ти редагував переклади...

– Старався – така відповідь була би правдивою. На щастя – на нещастя? – поряд з перекладами є оригінали.

Розмовляла Любов ЯКИМЧУК

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

ПОГЛЯД

■ ПРОМЕТЕЙ ПОЗА ЧАСОМ

Шевченкове слово, пустивши коріння у ХІХ сторіччя, пережило свою добу та вийшло у позачасові рамки. Своєчасно лунало і з барикад, і з телевізійних зйомок, які фіксували найважливіші моменти життя Майдану, і з великої сцени. Особливо монументально і пророче у виконанні Андрія Середи і гурту «Кому вниз» звучав «Суботів». Ці рядки майже чути кожен і на землі, і на небі:

*Не смійтеся, чужі люди!
Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна.
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!..
(«Стоїть у селі Суботові»).*

Вірші пронизливо пропікали свідомість тих, хто повстав проти байдужості й зухвалості керівників держави, котрі існували поза національним кодом, поза народною мораллю і звичаєвим правом, ігноруючи при цьому й офіційні закони держави. Українці лише могли повторити Кобзареве:

*Доборолась Україна
До самого краю.
Гріє ляха свої діти
Її розпинають.*

До болю виразно звучали рядки Тарасового «Кавказу» з уст героя Небесної Сотні, українського вільника із пронизливими очима Сергія Нігояна, котрий перший віддав своє життя за перемогу правди, за гідність і честь українців:

*Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
(«Кавказ»).*

Ці слова, безліч разів цитовані на банерах Майдану, не здавалися сентиментальними. Вони звучали гостро й актуально. Схожі водночас і на удар батога, що спонукає діяти, й на батьківську настанову та благословення.

Велетенські літери на вулиці Інститутській «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!» височіли над Майданом, вони зігрівали й не давали заспокоюватися. Це була коротко і ємко сформульована (задовго до нашого існування) мета. Ця магічно-заклиналина Шевченкова формула не лише зігривала морально. Вона згоріла у полум'ї разом з усім, що могло горіти, рятуючи протестувальників від нападу силовиків і виконуючи свою місію оберегу.

Поміж поетичними закличками до боротьби у Т. Шевченка було і залишається просте й зрозуміле кожній людині доброї волі бажання. ►

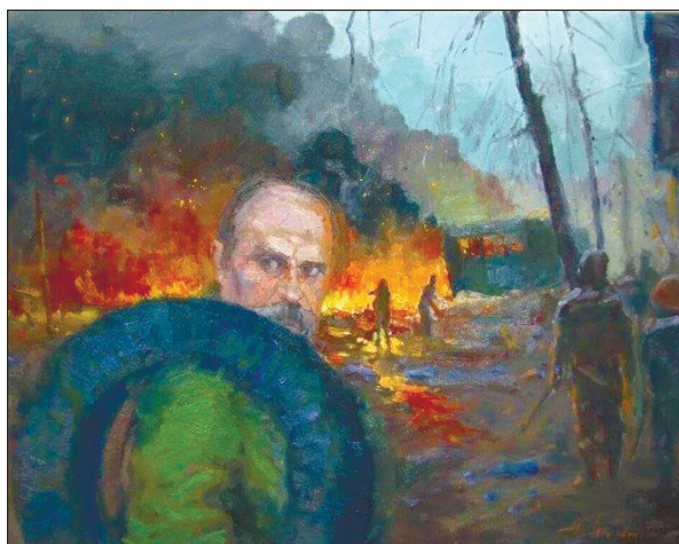
Образ Шевченка на Майдані

**Анжеліка
РУДНИЦЬКА**

Рік Тараса в Україні видався страшним, важким і кривавим. Сотні маленьких та масштабних ідей святкування 200-літнього ювілею українського пророка розбилися об неймовірно жорстку реальність.

Україна, продрімавши в аморфності та безідейності 23 роки, прокинулася від болю і відчаю. Прозріння для багатьох наших співвітчизників було жахливим, але воно не закінчилося, воно ще триває. Суспільний катарсис відбувається аж надто криваво, як для епохи інформаційних війн і технологій. Народ, натхненний вічним Шевченковим «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!» («Кавказ»), усвідомлює неминучість цього фатального очищення, яке проходить під пильним поглядом Кобзаря і продовжує свою нелегку боротьбу.

Образ Т. Шевченка, як і його слово, уже давно для кожного з нас стали канонічними. Тарас Шевченко був і залишається символом, пророком, генієм і найвідомішим українцем. Ми настільки звикли до певних візуалізацій Тараса Григоровича, що уявити собі його іншого було надто важко. Але його популярний

і розпіарений образ вусатого селянина у кожусі чи свиті, до якого нас призвичаюють ще з дитячих років, не зовсім зрозумілий новому поколінню, яке живе в інших реаліях. Він здається надто книжним, монументальним, усталеним і віддаленим у часі. Українські художники подекуди намагаються осучаснити зображення поета. Та будь-які спроби поекспериментувати з образом Кобзаря, ламаючи канони, завжди сприймаються суспільством як огульне й дискредитуюче явище.

Революція Гідності 2013–2014 рр. змінила тенденцію сприйняття Шевченкового образу. Велетенський портрет Кобзаря висів на захопленій революціонерами будівлі Ки-

ївської міської адміністрації, ще один невеликий портрет Тараса у рушниках висів на сцені Майдану поміж ікон: як охоронна грамота, що споріднювала й об'єднувала українців. Та це був упізнаваний Кобзар, знайомий зі шкільних підручників.

Креативним революціонерам, які з перших днів послугоувалися поетовим словом, хотілося наблизити до себе не лише Шевченкові вірші, але і його візуальний образ. Численні творчі імпульси митців Майдану були породжені, зокрема, і неможливістю діяти більш рішуче протягом кількох місяців.

Почуття та інтелект революціонерів скеровувалися у бік творчості патріотичного та іронічно-саркастичного спрямування. Майдан об'єднав зусилля багатьох народних і професійних митців та створив новий український фольклор, ще не вивчений і не систематизований дослідниками, де синтезувалися різночасові образи, символи, предмети побуту, звичаї.

Одним із найбільш улюблених образів майданного фольклору став знайомий автопортрет Т. Шевченка у смуглій шапці, до якого вуличні художники додали чорну революційну балаклаву. Погляд Тараса спинав перехожих і промовляв до них: «Вогонь запеклих не пече». Так Тарас Григорович став не лише героєм стріт-арту, а й учасником і натхненником Революції Гідності. Біля цього портрету на стіні Центрального поштамту фотографувалися десятки тисяч людей.

Такий візуальний експеримент здавався сміливим, але він був на часі. Людям потрібен був натхненник, який би розумів їх і підтримував силу духу в найважчі хвилини. І такий натхненник в українців був.

Шевченко став не просто найвідомішим поетом, а своєрідним першообразом полум'яного та непримиренного революціонера, народним героєм, що жив поміж барикад, діяв разом із активістами та стояв із ними під кулями.

Він перетворився на популярний фольклорний образ, що являвся у різних романтично-міфологічних подобах: то філософа-буд-

дійського монаха, якщо не самого Будди, то полум'яного Че Гевари у футболці із написом «Че», то у незліченних інтерпретаціях нинішнього українського революціонера із закритим балакливою обличчям, відчайдуха із шиною на плечі на вулиці Грушевського, із битою у руках на тлі прапора, із шаблею, із коктейлями Молотова чи у помаранчевій будівельній касці, що була символом «бійця» Самооборони Майдану 2014-го року.

Народні художники наділяють надприродними силами поета, який ударом ноги скидає із п'єдесталу пам'ятник Леніну, або ж зображають його в костюмі Супермена.

До 200-річчя від дня народження Кобзаря на вже тихому, политому сльозами та кров'ю, але все ще революційному Майдані Незалежності в Києві встановили дерев'яну статую поета. Цю скульптуру митець Володимир Заєць створював протягом трьох років із 200-річної осики. ►

ПОГЛЯД

► Істинна мрія кожного українця:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі
(«І Архімед, і Галілей»).*

В очікуванні благословенних часів наша країна продовжує боротися з ворогом, чиє сусідське і «братнє» обличчя тепер не приховане за цивілізованими масками.

«Шевченко – не просто добрий поет. Своім життям та творчістю він засвідчив абсолютне, органічне несприйняття зла в усіх його земних іпостасях. Він першим упізнав Імперію зла у Росії», – сказала Забужко зі сцени Майдану у день Шевченкового ювілею.

Формулу перемоги, що звучала 9 березня 2014 р. на Майдані, поет теж залишив нам у спадок:

*Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом
(«Заповіт»).*

На Майдані Тарасові Григоровичу приписували вірші, яких він ніколи не створював. Але народу хотілося підкріпити своє бажання перемоги бандитську владу авторитетом і силою впливу Кобзаря. Тож унизу скромно підписували «Т. Шевченко «Із ненаписаного».

Нові поети, письменники, художники, карикатуристи, філософи та жартівники зробили революцію гідності по-своєму креативною, особливою, неймовірно саркастичною і зворушливою. Камертоном цих мистецьких проявів були тексти Шевченка, які лунали зі сцени, говорили до нас із самоборних плакатів і стінних написів.

«Його система ціннісних орієнтацій для українського народу виявилась актуальною і в наші дні. Шевченко покладав особливі надії на Слово, яке він «уповноважує» на особливу місію творення потужного силового поля духовної взаємодії між поетом і його народом. І це Слово, ці свої думи, «квіти мої, діти» поет виряджає з місією духовного пробудження української людини, бо його слово, його думи наділені енергією націєтворення через розгортання духовної історії України», – зазначив академік М. Жулинський.

Нам потрібне було слово Тараса Шевченка. Бо воно залишається актуальними і до сьогодні. Воно важливе кожному з нас як потужна енергія, накопичена багатьма поколіннями і сконцентрована у пророцтвах поета, що здатні консолідувати суспільство перед новими викликами часу.

► Символічно, що саме з осики, яка за народними повір'ями є рятувальною проти упирів, чарівників, відьом. Загострений осиковий кілок називають Перуною палицею.

Щоби мрець, якого запідозрили у чаклунстві, не вийшов із могили, йому вбивали в груди кілок з осики. Шевченків образ, як і його слово, залишаються «осиковим кілком» для будь-якої несправедливості та неправди. Ця акція мала ще одну – об'єднувальну функцію. Креативний автор дозволив «удосконалити» свою скульптуру (під наглядом фахівців) кожному охочому. Такий мистецький проект дав можливість усім відчутти себе причетним до великого акту спільнотворення та віддати шану геніальному поету, що пройшов із народом України ще одне важке і трагічне випробування.

Тарас Шевченко став героєм революції, очоливши Сотню Натхненників, разом із Лесею Українкою, Іваном Франком, Василем Симоненком, Ліною Костенко і плеядою нинішніх митців, які були невід'ємною частиною Майданівських подій.

СЛОВО КОБЗАРЯ

Щороку 22-го травня ми збираємося у парку Тараса Шевченка біля підніжжя пам'ятника Кобзареві та читаємо його вірші. Наші слухачі – українська інтелігенція різного віку, студенти і просто перехожі. Вони кивають головами, вподобуючи наші інтонації, і похитують ними, заперечуючи наше емоційно-неточне (на їхню думку) трактування Шевченкового слова.

Ми між собою часто обговорюємо сльозливість та надмірну фольклорність українського мистецтва. Один відомий музикант намагався переконати мене та Івана Малковича, що неправильного пророка ми собі вибрали – аж надто сентиментального. Ми з Іваном спробували пояснити історичний контекст, поділитися влас-

ними відчуттями і баченням текстів. Переконати друга нам не вдалося. Це зробило життя.

Через півроку ми зустрілися в нових реаліях: уже не на мирній акції «Читаємо Шевченка разом», а на барикадах революції, усіяних цитатами Кобзаря, що були більш промовисті за будь-які філологічні дискусії й аргументи. І тут легше погодитися з американським істориком, літературознавцем і перекладачем Кларенсом Менніном,

який писав багато років тому: «Сьогодні не може бути сумніву, що Тарас Шевченко... є одним із найбільших поетів дев'ятнадцятого сторіччя, без огляду на національність чи мову, а його безстрашні домагання права, правди і справедливості є однаково вимовні в Новому Світі, як були в Старому, в малому селі, де він народився, в місті, до якого його забрали, чи в бездеревних степах, куди він був засланий...»

Шевченко завжди усвідомлював свою місію пророка. Протягом життя він, жертвуючи власним комфортом і спокоєм, підкреслював своє походження у вищих колах Російської імперії, яка зневажливо ставилася до всього українського. Тарас Григорович декларував цю свою місію: «Возвеличу отих рабів німих!

Я на сторожі коло їх Поставлю слово» («Подражаніє 11 псалму»).

Намагаючись відстояти свою національну самоідентичність, українці знову і знову опираються на досвід і рядки свого Апостола духу. Нації не треба було вигадувати консолідуючі гасла. Написані поетом 160 років тому, вони давно – частина нашої культури, духу, генетичної пам'яті.

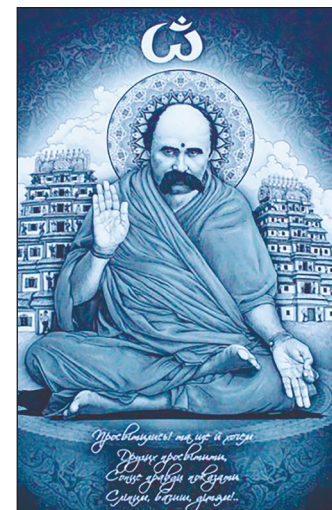
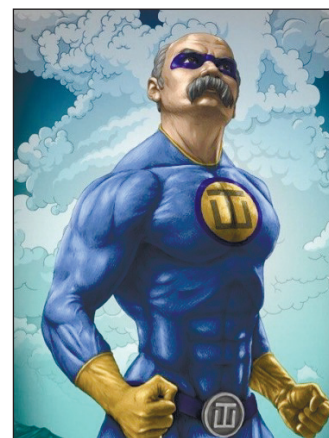
Тексти Т. Шевченка, опираючись на фольклорні першоджерела, проростають поетичним Деревом Життя України, на яке кожне покоління співвітчизників нанизує свої болі й поразки, радості й перемоги. Осягнувши велич і силу поетового слова, ми починаємо розуміти себе і вірити у спільну перемогу. Майданівський заклик до солідарності «Разом – сила!» перегукується із Шевченковим:

*І оживе добра слава,
Слава України.
І світ ясний, невечірній
Тихо засіє...*

*Обнімійся, брати мої,
Молю вас, благаю!
(«І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм, в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє»).*

Слова Кобзаря, точно цитовані чи вирвані з контексту, ставали дороговказами тим, хто піднявся проти влади. Відомі митці та політики не раз повторювали: «Хочеш знати, як діяти – відкривай «Кобзар» і читай!»

Півтора століття, що відділяють нас від живого генія, жодним чином не дали застаріти його віршам. «Доти, доки буде хоч один скривджений у світі, поезія Шевченка не втратить своєї значимості, своєї ваги і своєї актуальності. А оскільки скривджені будуть завжди, то і його слово всечасне», – писав П. Мовчан у передмові «Моральний родовий закон» до Шевченкового «Кобзаря», який видали у «Просвіті»

Неправда, горе і доморощені вороги обступили нашу землю, впродовж багатостолітньої історії витісняючи з України українське, людяне, цінне. Вірші й думки поета, синтезувавши у собі тонку фольклорну душевність і горду незламність, актуалізувалися і звучать у кожному українцеві, якому не однаково, гімном волюнтерства та небайдужості:

*Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісінько мені.
...Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окрадену, збудять...
Ох, не однаково мені
(«В казематі»).*

Шевченкові слова, пройшовши ретельну перевірку часом, несуть у собі історико-культурну та чуттєву національну інформацію, що дає нам розуміння духу і почуттів наших предків, поєднує нас із ними і разом із тим увиразнює наше самопізнання.

*Любіться, брати мої,
Україну любіте
І за неї, безталанну,
Господа моліте.*

Ця настанова із циклу «В казематі» не лише вшановувалася на Майдані, вона була одним із головних постулатів для усіх так званих «Єлюдей». Київський Майдан Незалежності став найбільшим українським храмом під небесним куполом, де стінами були молитва, віра, самовідданість і любов до батьківщини. Тут водночас молилися православні та католики, протестанти і євреї, мусульмани й атеїсти. Не молити Господа за Україну було неможливо.

редактор
Світлана СОКОЛОВА

україна і світ

■ ВЕСНА ПО-ФРАНЦУЗЬКИ

Хоч березень і захоплюється сніжною погодою, весна в країні все-таки очікується, навіть двічі! А вже впродовж квітня у семивеликих містах України (Київ, Одеса, Львів, Харків, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Рівне) пройде культурний фестиваль «Французька весна». Цього разу подія відбудеться вже тринадцятий раз поспіль – традиція проведення була започаткована ще в 2004-му році спільно з Французьким інститутом у Парижі за підтримки Посольства Франції в Україні.

Програмне наповнення фестивалю включає декілька категорій: музика, театр, література, ілюстрація, фотографія, гастрономія та, звичайно ж, кіно. Без останнього складно уявити будь-який форум французької культури, адже навіть перший апарат для кінозйомки офіційно запатентували саме французи. Вся кінопрограма поділяється на три секції і трохи варіюватиметься залежно від міста.

Першим розпочнеться Фестиваль допрем'єрних показів. Із 6 до 23 квітня кияни зможуть побачити чотири нові фільми, кожен з яких до певної міри комедійний. Кінострічка «Зразкова сім'я» представляє історію Жерона Варена, який дізнається, що його затишна домівка, де він провів дитинство, стає центром конфлікту серед родичів. Рішення поїхати туди й у всьому розібратися повністю змінить його життя.

Персонаж наступного фільму отримає «Новини з планети Марс» і, сподіваємось, це допоможе розібратися з причинами дивної поведінки членів його родини. В іншому випадку – доведеться самому зійти з орбіти.

Ситуація, в яку потрапили герої фільму «Асфальт», можливо, знайома мешканцям багатопверхівок. Один зламаний ліфт, шість випадкових персонажів та три вирішальні зустрічі. А, може, він все-таки зламався вчасно? За пару годин глядачі зрозуміють, як це – провести «21 ніч разом з Патті», що й зробила парижанка Каролін, приїхавши на похорон до своєї матері. Поки безтурботна Патті розповідає про свої романи, тіло померлої дивним чином зникає.

З 15 до 17 квітня в кінотеатрі «Київ» запропонують посмакувати трьома шедеврами Жака Одіяра, що вже відзначені нагородами найавторитетніших кінофорумів. «Пророк», «Іржа та кістка», «Діпан» – три кити творчого світу цього видатного французького режисера.

І, нарешті, 22 та 23 квітня стануть Довгими ночами короткого метра. За 6–7 годин глядачам кінотеатру «Україна» випаде можливість насолодитися добіркою кращих французьких короткометражок, поки місто спить. Серед чотирьох півторагодинних програм – фантастичні драми, комедії та анімаційні фільми. Кожен знайде щось до смаку!

Тож цього річчя кіновесна обіцяє бути цікавою і «гарячою».

Детальний розклад усіх подій «Французької весни» – на офіційному сайті фестивалю.

Галина ДУБ

Рідне слово у Лейпцигу

Тетяна АНАТОЛЬЄВА

До антології «Вавилон», яку презентовано на березневому книжковому ярмарку в Лейпцигу, увійшли тексти письменниці, науковця та перекладача з Чернігова Тетяни Дзюби.

Ця книга присвячена історії та культурі, перекладом красному письменству, лужицьких сербів або ж вендів – найменшого західнослов'янського народу, котрий мешкає на теренах Східної Німеччини (землі Саксонія та Бранденбург).

Цінність нового мистецького проекту полягає у тому, що він має на меті розширити уявлення про невелику європейську спільноту. Ініціював та редагував книгу Бенедикт Дирліх – відомий на батьківщині і за кордоном серболужицький літератор та громадський діяч, пропагандист творчості лужицьких майстрів слова; організатор численних літературних подій та фестивалів, багатолітній очільник мистецько-артистичної спілки лужичан. Тож, само собою, видання стало і своєрідним літописом згаданого культурного осередку, вміщує багато архівних фотографій.

В антології представлені нові та відомі тексти літераторів-сімдесятичників, у більшості виплеканих гуртком Кіто Лоренца, – Бено Будара, Бенедикта Дирліха, Ружи Домашчиної, Томаша Навки, Доротеї Шов-

Тетяна ДЗЮБА та лужичани

чиної та ін. Власне, як і поетичний тайнопис живого класика лужицьких сербів Кіто Лоренца. Вищеозначена генерація поетів – феномен не лише лужицької, а й європейської літератури.

Покоління 70-х у своїй тематичній палітрі виявляє інтерес до культури рідного народу, проблем збереження материнської мови, природного середовища, оновлює поетику, водночас змагаючись кожен за власну оригінальність і неповторний голос. Також у «Вавилоні» подані твори молодших авторів. До збірника включені есеї вчених-сорабістів Мартіна Вальде «Маленьке серце Європи. Народ лужицьких сербів на шляху до свого самовизначення» та Дітріха Шольце «Юрій Брезан (1916–2006) як автор «виключно» книг для дітей та юнацтва в колишній Західній Німеччині».

Бути почутим у світі той чи той народ сьогодні має змогу і

завдяки перекладам. Особливістю «Вавилону» є те, що, на відміну від попередніх антологій лужицької писаної словесності, тут уперше об'єдналися у слові й світлинах венди та їхні приятелі. Літератори та перекладачі з Лужиці перетлумачили й подали тексти зарубіжних письменників, які свого часу перекладали їхні

твори, знайомили з їхніми мистецькими набутками своїх співвітчизників, долучалися до подій артистичного життя.

Це і майстри слова з так званого культурного пограниччя, насамперед, Чехії та Польщі, такі, скажімо, як чех Мілан Грабал, і представники слов'янських діаспор Німеччини, й укладачі лужицької поезії та прози чужими мовами, як-от серби Ян Красні та Мічо Цветич. Останній, до слова, відомий літературознавець-компаративіст, сорабіст, редактор часопису «Книжні новини» у Белграді, присвятив своїм лужицьким побратимам Бено Будару та Бенедикту Дирліху художньо викінчені поезії. Цікаво, що до антології ввійшли і тексти української поетеси та науковця Тетяни Дзюби.

Звісно, у наведеній оповіді – лишень дециця духовного світу, розгорнутого на 266-ти сторінках книги. Презентація її відбулася спочатку під час березневого книжкового ярмарку в Лейпцигу, а згодом пройде у Будишині, містечку, яке є своєрідною столицею верхньолужицьких сербів.

З метою охоплення ширшого кола читачів антологія видана німецькою мовою. В Україні зацікавитися нею можуть сорабісти, літературознавці, ті, хто вивчає німецьку мову; книга стала б гарним поповненням відділів іноземної літератури у бібліотеках тощо.

... і в культурній столиці Болгарії

У Почесному консульстві України в місті Пловдив презентовано найновіше видання сучасної української поезії в перекладі відомого болгарського поета й перекладача Димитра Христова.

Вечір відкрила голова Українсько-болгарського товариства «Пловдив» та асистентка Почесного консула України в Пловдиві Мар'яна Імреорова. Після цього поети Димитр Христов та Анна Багряна представили антологію «Нова українська поезія», куди увійшли твори 32-х сучасних українських поетів, поетичну збірку лауреата Шевченківської премії Василя Слапчука «Крилатий чоловік» та збірку Анни Багряної «Повернення».

Анна БАГРЯНА та Димитр ХРИСТОВ

Під час заходу відбувся показ фільму «Василеве задзеркалля» (про Василя Слапчука), а також виставка малюнків Анни Багряної. На вечорі були присутні пловдивські поети та художники, а також представники української громади міста.

Пловдив по праву називають культурною столицею Болгарії, адже саме в цьому місті збережено найбільше культурно-історичних пам'яток із різних епох.

А нещодавно Пловдив було обрано європейською культурною столицею на 2019 рік.

Наприкінці вечора Мар'яна Імреорова зазначила, що зараз ведуться активні перемовини між Болгарією та Україною про те, щоби Пловдив та Львів офіційно визнали містами-побратимами.

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

театр

■ ФОРТЕ СЕКОНД «БЕЗТАЛАННА»

Допрем'єрний показ вистави «Безталанна» на камерній сцені Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка залишив по собі роздуми про вічне, тлінне і перешкоди до відчуття щастя.

Безкінечний любовний трикутник, зло і добро, яке за п'єсою Івана Карпенка-Карого не перемагає, бо сам автор не дає відповіді на запитання «Чи варто бути добрим серед озлоблених?»

Сцена з вистави

Почуття та пристрасті людини закоханої і не здатної перебороти в собі гординю породжують у душі шквал гримучих бажань, і причинно-наслідковим зв'язком є загибель світлої, чесної та до останнього подиху відданої своєму судженому жінки. Драма, що є актуальною у будь-який час. Мабуть, саме тому цей класичний твір і вирішив показати режисер Станіслав Мойсеев у виконанні акторів – студентів четвертого курсу, якими керує. А їм пощастило показати свою майстерність на одній з найпрестижніших сцен України.

Грали актори, на всі сто викладаючи свої емоції та енергетику, адже вперше вийшли на суд преси й експертів. Емоції зашкалювали! Все відбувалося на нерві та тримаючи публіку в напрузі від початку і до кінця вистави. «На форте» – як кажуть музиканти.

Фінал

Міжпохальний зв'язок теми і глибини її актуальності у будь-який час – підкреслений творцями вистави у костюмах. Сучасна – а ля клубна – суконка на безталанній розлучниці і майже автентична – на її суперниці. Стиль епохи та її колорит підсилено оригінальним виконанням обрядових пісень. А введена роль фотографа, який фіксує найдраматичніші сцени (часто з елементами еротики) – данина стилю і сучасній моді піарити не лише почуття, але й найінтимніше.

Вийшла з театру у сумному настрої, який спонукає до чорно-білого бачення всього, що навколо. Пригнічена. Думалося про те, що зла накопичується так багато, бо бути добрим – просто небезпечно. Здалося, що режисер взявся за цю постановку свідомо, бо розуміє, що порушена тема актуальна і зрозуміла сучасній молоді, яка, навіть закамупльована у старовинний народний одяг, грає своє, близьке серцю і наболіле.

 Лариса БЕЗСМЕРТНА
 Фото Яна МАШТАЛІРА

Взяття Берліна любов'ю до Гоголя

Леся САМІЙЛЕНКО

Уже декілька років поспіль у Києві, в так званому спальному мікрорайоні Оболонь, є місце, яке давно стало театральною меккою не лише для його жителів.

Назва – театральна школа Fantazia New, тобто новаторська фантазія, – сповна відтворює все, що відбувається у цьому навчально-виховному мистецькому закладі.

Не просто здивувати і заворожити театралів та й глядачів, які приїздять з усіх кутків міста на кожну виставу цього театру не лише за першим покликом працівників, але й душі. Адже щоразу після перегляду чергової прем'єри повертаються окриленими...

Тож коротко про оазу духовності в окремо взятому мікрорайоні столиці можна розповісти ось що.

Невеличке приміщення, з любов'ю облаштоване для занять із акторської, сценічної, хореографічної, вокальної та образотворчої майстерності. Кожна кімнатка має все необхідне для практикування у цих жанрах. А театральна зала споруджена так, що забезпечує прямий і безпосередній зв'язок юних акторів із публікою.

Такими є обличчя переможців

Зворушливим є й момент дотримання гігієни, адже без бахіл, які можна одягнути на взуття, в це приміщення – зась. Та ще публіка, яка просто причаровує своїм театральним дрес-кодом. Усі вдягнені як на прем'єру в солідний і серйозний театр. Дівчатка з вишуканими зачісками, хлопчики в костюмчиках з метеликами чи краватками. Тобто публіка – культурна і театральна, бо працівники цього театру розуміють, що навички культурних жителів столиці треба прищеплювати змалку і починаючи зі столичної глибинки. Тож у жителів Оболоні вже є «придворний театр». Тут знають кожного з юних акторів та вболівають за їхній професійний ріст.

Унікальність цього театру полягає в тому, що всі ролі, навіть дорослих і літніх персонажів, виконують діти. І зараз випускники студій при театрі вже є студентами різних театральних вишів, які охоче продовжують свою сценічну діяльність у Fantazia New.

Ось так коротко можна описати все, що стало причиною перемоги на міжнародному рівні (а саме на Берлінському театральному фестивалі) вистави, з якою головний режисер-постановник театру Тетяна Погребняк вирішила підкорити Берлін.

Тріумф цього театрального колективу в Німеччині був неймовірним, адже публіка після постановки «Gogol.love.ua» не лише шалено аплоду-

вала, але й зустрічала юних акторів на вулиці як зірок, яким вклонялася і просила автографи. Бо ж «гоголівські жарти – зовсім не застарілі», і цей спектакль є нагадуванням про те, що сам Гоголь говорив про «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» як про молодіжний експеримент і як про свої перші кроки в якості письменника.

«Як і Гоголь, ми експериментуємо. Тим більше, що на сцені грають діти, – кажуть організатори. – За що ми любимо Гоголя та його твори? За пустощі, за гумор та фантазію і близькість до народних традицій».

Хто ж не погодиться з тим, що сказано? І двадцять два юних актори мають змогу на повну силу показати всю любов до гоголівської спадщини. Адже вистава побудована за мотивами повістей «Ніч перед Різдом», «Травнева ніч, або утоплена», «Іван Федорович Шпонька і його тітонька», «Сорочинський ярмарок». У ній використано музику Vivienne Mort, Мар'яни Головки, пісні з репертуару Квітки Цісик та гурту «Даха Бреха».

Усе звучить, грає різноманітним барв українського світу і традицій. Диво, яке треба побачити і пережити разом із талановитою командою юних акторів під керівництвом геніальних наставників.

Подвійне життя. Чи варто?

Як легко загубитись у світі... Як важко віднайти свою дорогу... І нічого не буває однозначним, адже життя непросте. А як бути з «подвійним»?

Прем'єрна вистава «Саме там, саме тоді», що йде у «Молодому театрі» вже місяць – на перший погляд легка історія про коханців, які шукають розваг. Насправді ж – людська трагедія, яку талановитий режисер-постановник Тарас Криворученко втілює у комедію.

Ліжко об'єднало двох людей, які випадково зустрілися у розквіті сил. Ця «декорація-ложе» червоною ниткою пронизує життя обох героїв.

Сцена з вистави

Блискуча гра Ігора Портянка та заслуженої артистки України Олени Хижної вражає і захоплює. Динамічно і азартно актори розповідають історію життя чоловіка та жінки, кожен з яких має сім'ю та трьох, а згодом і чотирьох дітей.

Вистава наповнена комічними та цинічними моментами, адже герої постійно міняються, як зовнішньо, так і внутрішньо. Звичайна інтрижка перетворюється на кохання всього життя, що схоже на руйнівну стихію.

Так, «свята» дружина Джорджа десять років знала про його зраду і мовчала. «Вона

померла», – із розпачем та сльозами на очах скаржитесь своїй коханці Джордж.

Складно сказати, чи закінчується ця історія хепі-ендом, адже окрім кохання двох є ще чоловік Доріс, який протягом довгих років думав, що його дружина займалась паломництвом. Насправді ж – зовсім навпаки. Разом з тим, важко назвати цю виставу повчальною, адже вона весела і легка. А от питання «чи варто жити подвійним життям?» – лишається відкритим. Відповідь на нього може дати тільки саме життя.

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

театр

■ БУТИ ВЗАЄМНО КРАСИВИМИ

Ліна Костенко. Її називають «совістю української нації». Вона про це знає, але ніяк не реагує. Втомилася бути нею і собою водночас.

Але кожен твір талановитої поетеси уже розібрали на цитати любителі афоризмів і гострих та влучних слів, якими вона відповідає на запитання, що мучать не лише її розум. Ліна Василівна завжди була однією з тих, кого не зламала жодна система чи влада. І такою її творчість люблять усі, хто хоч раз розкрив книгу письменниці і потонув у світі її думок і слів. Та що ще можна додати до того, що це Ліна Костенко...

Хіба розповісти про те, що театр, де всі ролі грають діти, вирішив показати виставу, в якій кожен з акторів так читає її поезію, що мурашки по шкірі бігають, а в залі стоїть така тиша, що чути їхній мурашиний тупіт (жарт, – Авт.).

Але приблизно так почувався кожен, хто прийшов на прем'єрний показ спектаклю «Люди, будьте взаємно красивими» у невеличкий театр, що знаходиться у столичних кам'яних оболонських хащах, і де кожен із керівників знає ціну не лише поезії, слова, але й акторської майстерності.

Вражаючим у цій події є факт участі у виставі студентів Національного університету кіно, театру і телебачення імені Карпенка-Карого – колишніх випускників школи акторської майстерності та її акторів цього фантастичного театру. Його ще називають дитячим театром на Оболоні. Але кожна дитина росте й розвивається і врешті-решт стає на ноги та йде своїм шляхом, який інколи повертає до витоків...

Отак високе і світле кружляє оболонським колом добра і мудрості, часом розриваючи його для того, щоб поповнити собі подібними талановитими людьми.

Не знаю, чи відомо Ліні Василівні про те, що вистава побудована на її поезії та оздоблена піснями у виконанні Ольги Богомолець, нещодавно демонструвалась, і її мали змогу подивитися й оцінити театральні експерти та журналісти. Не знаю, чи цікавить її саме цей факт.

А мене особисто потішило те, що 25-хвилинна вистава успішно відбулась і залишила по собі розголос там, куди нечасто або дуже несміливо ступають ніжки Мельпомени. Адже від центру столиці до Оболоні – не один крок, а в «придворному» театрі відбуваються дива, про які йде розголос.

Та й назва вистави – «Люди, будьте взаємно красивими!» – так виклично спонукає до змін у свідомості кожного, хто розуміє, що Україну можна змінити, лише починаючи з себе.

Леся САМІЙЛЕНКО

Життя з однією рукою

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

«Я хочу повернути те, що мені належить» – філософська сентенція, яка пронизує прем'єрну виставу «Однорукий» у Молодому театрі.

«Однорукий зі Спокану» – п'єса відомого ірландського драматурга Мартіна МакДона, просякнута чорним гумором та психологізмом, як і вся його творчість.

Віднедавна автор став популярним і в Україні, адже до його текстів звертаються режисери різних театрів.

Столичний режисер-постановник, викладач, художній керівник Молодого театру Андрій Білоус об'єднав на одній сцені заслуженого артиста України Станіслава Боклана та не менш талановитого Дмитра Суржикова. І що вони тільки не робили під час вистави... Мабуть, лише не стридали на голові, але і без цього було достатньо «гаряче».

В основі сюжету – історія головного героя, що стає одержимим ідеєю повернути свою руку, яку втратив 27 ро-

Сцена з вистави «Однорукий»

ків тому. Його життя стає позбавленим будь-якого іншого сенсу. Однак, чи падає далеко яблуко від яблуні?

Адже мати однорукого Карлмайкла у свої 88 полізла на дерево, щоб дістати повітряну кульку. Синтез співчуття і страху переповнював глядацьку залу тої миті. Бо з одного боку – головний герой, який час від часу стріляв по стінах уявного готельного номеру, а з іншого – нещасна людина із купою проблем.

Вистава сповнена інтригуючими моментами. Живий, динамічний сюжет підсилює геніальна гра дуету Боклана-Суржикова. Навіть лайка, яка інколи звучить із уст акторів, видається у цій виставі гармонійною.

Мервін – самотній дивак, який завжди мріяв про якісь пригоди. Та на його долю випадали лише другорядні ролі. І тут нарешті життя його нагороджує шансом побувати в епіцентрі детективної історії.

«Чому ти хочеш померти?», – запитує Карлмайкл у Мервіна – і це той момент істини та розуміння, наскільки жорстокою до людини може бути самотність, і які її плоди. Історія життя цього героя дивна, як і ті комічні розповіді, що ними він смішить глядача, знімаючи тим самим загальне напруження. У нього немає ані друзів, ані сім'ї. Єдиним товаришем була мавпа, яка померла...

Необхідно віддати належне другорядним дійовим особам: Мерлін (Дар'я Баріхашвілі) та Тобі (Віктор Стороженко). Життя навчило цих героїв, що торгувати наркотиками та частинами тіла (руками) – це дуже погано. Адже заради наживи вони були готові на все, тому і втрапили в цю халепу. Та на межі зі смертю людина показує справжнє обличчя. Лиш згодом настає просвітлення. Для цих двох історія виявилась дуже повчальною і закінчилась позитивно.

«Однорукий» – це американська комедія, яка наповнена загальнолюдськими смислами. Вдалий симбіоз провідних функцій сучасного театру: просвітлення та культурного відпочинку.

Фото надане Молодим театром

Спогад про тургенівських панянок

У Міжнародний день театру в Києві на Подолі, у театрі «Колесо»... Вистава: «Місяць в селі».

Зазирнувши за двері, зрозумієш, що там відбувалися події незвичайні. Пташки цвірінкають, сади пашать літньою задухомою, а всі, хто прийшов у цей святковий день до улюбленого театру, – якісь принишкло особливі. Інакше поводитись, здавалось, і не годиться. Ще б пак! Адже ви потрапили в епоху тургенівського благородства, оспіваного класиком мовою свого часу. Та й досі «тургенівськими панянками» називають цнотливих і благородних дівчат. А прикро, що нині багатьом ця класична характеристика навіть не зрозуміла, як і довершена мова «тургенівської епохи», коли вишукане слово було основною ознакою культурного. Глядачі реготали – і це тішило. Але те, що сміх

Станіслав КОЛОКОЛЬНИКОВ

викликало спілкування героїв вистави малозрозумілою і забутою мовою дворянського середовища, – розтривожило думки. А були вони про те, що у цьому театрі можна потрапити

в будь-яку епоху чи інше місто, як на «колесі часу». Забувши, що ти – в центрі мільйонного мегаполіса, відпочити в колі театралів за філіжанкою кави. Біографія театру і репертуар-

на палітра – яскраві й насичені перемогами та нагородами. Гастрольна мапа – одна з найбагатших навіть у столиці. Все добре і до ладу, рафіновано, схоже на все, що я знаю про театральну Європу.

А 27-го березня тут відзначали три свята – десятиріччя вистави «Місяць в селі», День театру та присвоєння звання «Заслуженого артиста України» одному з тих, хто грає цю виставу протягом десяти років і почуватися в ній так комфортно й органічно, що, здається, жив, живе і хоче жити лише в тургенівські часи з «маменькою, папенькою» та слугами, які знають своє місце в усьому. Дочекався такого щастя майстер комедійного жанру Станіслав Колокольников.

 Єлизавета КАЛІТВЕНЦЕВА
 Міжнародна медіа-школа
 «Абітурієнт»

редактор
Світлана СОКОЛОВА

Музика

■ НОУ-ХАУ ЯК БРЕНД

Щороку фестиваль «Музика без меж» дивує численних меломанів новими формами творчого взаємозбагачення – як з огляду постійної художньо-композиційної еволюції мистецького марафону, так і з позиції різноманіття музичного інструментарію. Не є винятком і цьогорічне свято класичного музичного мистецтва.

Музичний карнавал, а саме урочиста хода шедеврів інструментальної академічної музики на сцені великої зали Дніпропетровської консерваторії імені М. Глінки, постала естетично знаковою своєрідністю чотириденного парадного всесвітньо відомих композиторів та виконавців.

Із 29 лютого до 3 березня музика рясніла жанровими контрастами, темброво-динамічною полярністю, стилістичною багатогранністю представлення музичних композицій, використанням нових, подекуди несподіваних засобів художньої виразності (робота зі світлом та з ефектами звукового відлуння, голосова мелодекламація артистів-інструменталістів). Це максимально яскраво відтворювало строкатість атмосфери карнавально-музичної ходи.

Чисельність слухацької аудиторії, як і годиться справжній карнавальній процесії, мала яскраву представницьку географію. На фестиваль завітали: ректор Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка, народний артист України, професор І. Пилатюк; представник компанії «Yamaha» в Україні Б. Трегуб (м. Київ), викладачі, студенти музичних навчальних закладів з Києва, Харкова, Запоріжжя, Кривого Рогу, Дніпродзержинська.

Скрипаль Олександр ТРОСТЯНСЬКИЙ

За доброю традицією фестивальної ходи відкрив ректор Дніпропетровської консерваторії імені М. Глінки, заслужений діяч мистецтв України, піаніст Юрій Новіков. У тонкому відчутті ансамблевої гри з молодіжним симфонічним оркестром «Festival» (художній керівник та головний диригент – заслужений діяч мистецтв України Дмитро Логвин) музикант виконав Бразильську Бахіану № 3 латиноамериканського композитора ХХ століття Ейтора Вілла-Лобоса. Артистам до певної міри вдалось оволодіти тонкощами звукових зіставлень бразильської та європейської музичної традиції, тобто відповідною специфікою музичного мовлення бразильського композитора.

Один із найвідоміших шедеврів скрипкової академічної музики епохи романтизму Рондо капрічіозо Каміля Сен-Санса був представлений професором Московської консерваторії імені П. Чайковського, заслуженим артистом Російської Федерації Олександром Тростянським. Фантастична штрихова градація у володінні скрипкою дозволила солісту максимально передати круговерть почуттів, які, ніби хвилі, здіймались, сягаючи меж людських почуттів.

Інтернаціональний фестиваль «Музика без меж» отримав беззаперечний статус музичного символу не лише Дніпропетровщини, але й усієї України.

Своєрідною кульмінаційною хвилиною, яка простягалась на щонайбільшу довжину емоційного напруження першого фестивального дня постала цьогоріч оркестрова композиція Моріса Равеля «Болеро». Постійна зміна тембрів при незмінності музичного матеріалу надзвичайно фокусувала чуттєве напруження слухацької аудиторії й музикантів-виконавців. Особливої уваги заслуговує партія малого барабану соло у виконанні Олени Шабельської (м. Київ), в якій траєкторія поступового збільшення гучності звуку протягом усього твору виявляла динамічну бездоганність.

Безумовною окрасою вечора урочистого відкриття фестивалю постало оркестрове виконання емоційно активного, пульсуючого з глибин сердець незмінним ритмом Танго Дж. Енрікеса.

СКЛАДНІСТЬ – РУШІЙ ЕВОЛЮЦІЇ

Продовжуючи карнавальну ходу, другий день фестивалю також відкрився музикою Ейтора Вілла-Лобоса, але вже його камерною творчістю. У виконанні камерного ансамблю D_ART (у складі: Марія Ємець (скрипка), Марія Обмелько (скрипка), Маргарита Ємець (альт) та Ольга Луценко (віолончель) прозвучав перший струнний квартет бразильського композитора. Винятково контрастними інтонаціями до латиноамериканської музики позначилося звучання п'яти новелет Олександра Глазунова та п'яти п'єс для струнного квартету чеського композитора першої половини ХХ століття Ервіна Шульхоффа.

Використання сучасних виконавських прийомів гри, суттєве розширення історичного періоду виконуваної музики, концертно-артистична стабільність та емоційність представлення музичних композицій засвідчили активність професійного еволюціонуван-

Музичний карнавал у Дніпропетровську

Піаніст Юрій НОВІКОВ та диригент Дмитро ЛОГВИН

ня колективу у найскладнішій формі музикування – ансамблевому виконавстві.

РІЗНОМАНІТТЯ ОБРАЗІВ

Вечірній концерт другого дня творчого марафону означив монополію духового жанру. Великий духовий оркестр Дніпропетровської консерваторії імені М. Глінки під керівництвом Ігоря Грузіна по праву утвердив генеральну кульмінацію фестивальної ходи. Строкатість репертуару вечірнього виступу колективу вражала різноманіттям художньо-образної сфери. Так музика другої рапсодії Ференца Ліста виразно контрастувала з ефектними програмними композиціями Р. Сміта, А. Маркеса, Б. Аппермонта; а виступ ректора Вексанської консерваторії, саксофоніста Флорана Монфорта не залишив осторонь жодного зі слухацької аудиторії. У його виконанні прозвучав концерт для саксофона американського композитора ХХ століття П. Крестона. Значне превалювання дрібної віртуозної техніки у партії соліста суттєво активізувало емоційне насичення твору, водночас утверджуючи сталу ансамблевість музикантів оркестрового колективу.

КАЛЕЙДОСКОП ПОЧУТТІВ

Наступний фестивальний день дав змогу меломанам насолоджуватись шедеврами камерної скрипкової музики. Олександр Тростянський та лауреат міжнародних конкурсів, білоруська піаністка Дар'я Мороз подарували слухачам сонати для скрипки і фортепі-

фестивальний проект «Шедеври світової класичної музики», який урочисто відкривається 11-го квітня концертом «Гала-віолончель», за участю віолончелістів: професора Паризької консерваторії Жерома Перно, професора Вищої школи музики у Женеві й Вищої школи мистецтв у Берні Дениса Северіна та лауреата численних міжнародних конкурсів, викладача Дніпропетровської консерваторії імені М. Глінки Ольги Луценко. Музиканти будуть грати у супроводі Молодіжного симфонічного оркестру «Festival» під орудою заслуженого діяча мистецтв України Дмитра Логвина. Також у рамках квітневого марафону 12-го квітня відбудеться концерт фортепіанної музики у виконанні професора Казанської консерваторії імені Н. Жиганова Євгена Михайлова.

Завершать весняну фестивальну ходу виступи 13-го квітня інструментально-камерних ансамблів у складі солістів академічних симфонічних оркестрів Дніпропетровської та Харківської філармоній, а також викладачів Дніпропетровської консерваторії імені М. Глінки.

Валерій ГРОМЧЕНКО,
 проректор з наукової роботи
 Дніпропетровської консерваторії
 імені М. Глінки, кандидат
 мистецтвознавства, доцент

Саксофоніст Флоран МОНФОРТ

редактор
Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Музика

■ Я ВЖЕ БАГАТО РОКІВ СПІВАЮ В ЦЕРКВІ

Яна ХМЕЛЮК

Яна – про витоки свого захоплення музикою:

– Так, я народилася у сім'ї, де музика і творчість завжди були на першому місці. Хоча ніхто в родині професійно музикою не займався. Батько мав вищу технічну освіту, а мама працювала у сфері обслуговування. Тато сам навчився грати на гармошці і гітарі, мав чудовий голос (баритон), займався різьбою по дереву, писав вірші. Мама співала і танцювала в самодіяльних колективах до мого народження, займалася гімнастикою і, скільки я пам'ятаю, в'яже гачком і спицями. Моя бабуся (мамина мама) вишивала хрестиком і гладдю, співала у церковному хорі. Пригадую, як ми з нею ходили пішки до церкви у сусіднє село. Вона співала, а я щось наспівувала і метеликів ловила на галювині серед кульбаб, де було закладено фундамент церкви. Мабуть, завдячуючи бабусі, я вже багато років співаю в церкві.

Ніжине мій... Солостка Яна ХМЕЛЮК

У дев'ять років мама привела мене до школи мистецтв. Вчилася я на вокально-хоровому відділі (чотири рази кидала навчання!) Дуже любила співати, танцювати, малювати з натури, а от фортепіано... Ох, із цим були проблеми. Одного разу, після конкурсу юних вокалістів, голова журі Любомир Боднарчук запропонував мені вступати до Чернігівського музичного училища. Я по цей день вдячна Маестро за те, що він своєю пропозицією визначив для мене напрям мого професійного розвитку. Але мама не змогла мене відпустити, мені ж було лише 14 років.

Після цього я спеціально провалила вступні іспити в математичний клас ліцею! Потім був музично-філологічний клас обласного педагогічного ліцею при НДУ імені Миколи Гоголя, пізніше факультет культури і мистецтв НДУ імені Миколи Гоголя і тут же магістратура (спеціалізація «Режисура музично-виховних заходів»), а ще факультет естрадного співу НАККК і М. Далі – аспірантура.

У студентські роки була лауреаткою Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів молодих виконавців. Маю диплом лауреата в номінації «Авторська пісня». Саме тоді мені пощастило познайомитися з Анатолієм Матвійчуком (він був членом журі).

Яна Хмелюк: «Дитячій оперній студії – бути!»

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

Приємна новина з Кам'янець-Подільського, що на Хмельниччині, швидко долетіла до столиці.

Увітальні дитячої музичної школи мистецтв, яку очолює Валентина Рябчук, відбулася подія, що створила ажиотаж. Учні інструментального, театрального, художнього відділів, а також відділу сольного співу представили на суд глядачів спільний проєкт – музичний спектакль за мотивами однойменної казки Алли Мельнікової «Дмитриків сон, або Як виправити двійку з сольфеджіо».

Про подію, любов до музики і співу розповідає Яна Хмелюк, викладач сольного співу, молодий науковець.

– Викладачі інструментального відділу подружжя Інна та Валентин Луценки шукали цікаву форму проведення звітного концерту класу й зупинилися на тому, що він має бути театралізованим. Інна довго змовляла мене на те, щобі спільними зусиллями поставити дитячу оперу чи спектакль. Однак я відмовлялася, бо у цьому навчальному році набрала перший клас. Я не вірила, що діти зможуть подолати такий обсяг роботи на початковому етапі навчання. І зараз мені за це соромно перед ними.

За допомогою ми звернулися до колег-однодумців. Таким чином, над створенням театралізованого дійства працювали балетмейстер-постановник Христина Саввон, художник-декоратор Людмила Мегей, консультант із акторської майстерності Роман Дубінський, педагог-вокалісти Ірина Шпортак (завідувач відділу сольного співу), педагог-піаністи Валентин та Інна Луценки та я. Переклад лібрето на українську мову здійснили разом із директором школи Валентиною Рябчук.

Головні ролі виконували: Дмитро Микитюк (Підручник Сольфеджіо) та Богдан Крижанівський (Дмитрик-двієчник), Евеліна Прийма, Єлизавета Вітківська, Олександр Лівіцький, Владислав Осадчий, Дар'я Козар, Мак-

Учасники музичного спектаклю

сим Томулець, Софія Сабадаш (ступені ладу), Ярослав Кріль, Тихон Луценко, Владислав Нечипорук, Дана Смолінська та Вікторія Фурман (тривалості Країни Мелодії). Актори вмילו поєднували гру з вокальною майстерністю під час виконання своїх арій та аріозо.

Особливо хочеться відзначити майстерність маленьких піаністів Олеси Василенюк, Анни Дьоміної, сестричок Ольги та Юлії Жевняк, Софії Луцик, Владислава Осадчого, Христини Розумяк, Ангеліни Савінської, Олега Хімича.

Дуже приємно, що у виставі дебютував найменший учасник – п'ятирічний піаніст Іван Яцишин. Завершився спектакль яскравою заключною сценою за участю усіх юних акторів – хором «Будемо з музикою ми дружити – з нею веселіше в світі жити».

Директор школи Валентина Рябчук у фінальному слові зазначила, що учні нарешті здійснили її мрію, – втілили у життя ідею створення дитячого музичного дійства, адже школа мистецтв має всі можливості для реалізації подібних проєктів.

На прем'єру завітав поважний гість – професор кафедри музичного мистецтва КІНУ імені Івана Огієнка Зиновій Яропуд. Він наголосив на тому, що творча група викладачів юної музично-театральної трупи зробила значний вклад у розвиток дитячого оперного мистецтва і має право на створення оперної студії.

– Яно, знаю, що Ви також активна й ініціативна.

У цій прем'єрі є й Ваша заслуга. Розкажіть трохи про себе.

– Працюю в Кам'янець-Подільській міській дитячій школі мистецтв. Викладаю сольний спів. Не зупиняюся на досягнутому ні на мить. Я не встигаю закінчити попередній творчий проєкт, як у мені народжується нова ідея.

– Як і коли прийшла ідея створити дитячий музичний спектакль? Чому саме дитячий?

– Ідея створення музичного спектаклю вперше прийшла ще в далекому 2007 році. Я працювала над дипломною роботою під керівництвом професора Олександра Ростовського на тему «Педагогічні ідеї українських композиторів Миколи Лисенка, Кирила Стеценка, Якова Степового, Миколи Леонтовича та Василя Верховинця». Їхні дитячі опери і спектаклі ми розглядали крізь призму навчально-виховної цінності. Потім подружка-однокурсниця і композитор багатьох пісень, які зараз виконують мої ви-

хованці, Алла Кугук почала закидати мене клавірами дитячих опер. Я ж намагалася пояснити, що в мене нічого не вийде, хоча вона вірила. Ось так і вийшла цього навчального року моя «проба пера» – дитяча музична вистава. Я ж мрію про дитячий театр естрадної пісні...

До речі, дуже люблю театр. Іноді мені здається, що була б непоганою актрисою.

– Чи любить Ваш малий синочок слухати музику?

– Святослав дружить з музикою ще з тих пір, коли я була вагітна. Часом не могла заснути, якщо не послухав Сергія Рахманінова, хоча зі студентських років не любила його творчість. А ще він любить Клода Дебюсі «Акваріум». Його заворожує Токата і fuga ре-мінор Йогана Себастьяна Баха і 9-та симфонія Людвіга ван Бетховена. Син вихований на класичній музиці. Із сучасних естрадних виконавців дуже любить слухати пісні у виконанні Лари Фабіан і Жанни Боднарчук (особливо пісню «Синьооке диво»).

– Як до Вашої творчості ставиться чоловік? Підтримує чи навпаки...

– Я дуже вдячна своєму чоловікові Миколі за розуміння. Йому було досить важко в період підготовки музичного спектаклю. Вони зі Святком були обділені не тільки моєю турботою... мене не було вдома щовечора і всі вихідні протягом двох місяців. Якби не було підтримки чоловіка, то, мабуть, нічого у моєму творчому житті і не відбулося б. Я б сиділа у декретній відпустці і міняла б памперси... А це все тільки завдяки йому я вийшла працювати на частину навантаження, коли Святославу виповнилося півтора місяця. А ще він вірить у мій успіх більше, ніж я. І це додає мені натхнення й окриляє.

Ось такі вони – педагоги Кам'янець-Подільської міської дитячої школи мистецтв.

Сцена з вистави

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

ДИТЯЧА СТОРІНКА

■ ПРО СЛОВО І КУЛЬТУРУ СПІЛКУВАННЯ

Довгоочікуваний Тиждень дитячого читання, свято – зустрічей з новими книгами і творцями літературних героїв. А ще нагода поспілкуватися, пограти в літературні ігри, та взяти участь в конкурсах. Миколаївська обласна бібліотека для дітей імені В. О. Лягіна вже декілька років поспіль радує таким дійством юних читачів бібліотек не лише обласного центру, а й області.

Ось і цього року урочисте відкриття Всеукраїнського тижня дитячого читання «Читаюча дитина – майбутнє України» відбулося у Парутинській сільській бібліотеці – філії Очаківського району.

Щойно бібліотечний десант «приземлився» на легендарній Ольвійській землі, як його радо зустрічала дітворя села Парутине і навколишніх сіл.

А зі сцени Палацу культури учасників свята тепло привітали: директор Миколаївської обласної бібліотеки для дітей імені В. О. Лягіна Жайворонек Тетяна Анатоліївна; миколаївська письменниця, лауреат обласної премії імені Миколи Аркаса, член Національної спілки письменників України, великий друг дітей – Чижова Людмила Яківна; директор Очаківської централізованої бібліотечної системи Кривоносенко Ніна Степанівна; бібліотекар Парутинської бібліотеки-філії Очаківської ЦБС Стародубець Людмила Василівна.

Церемонія відкриття була присвячена українській дитячій книзі. В ході театралізованого дійства перед глядачами постали герої творів сучасних дитячих письменників України: Привид-патріот із пригодницької повісті Зірки Мензатюк «Таємниця козацької шаблі», Чугайстер Петро-герой твору Сашка Дерманського «Танок Чугайстра», відьма Хівря з казки Ніни Воскресенської «Легенда про Бовдура Великого», школярка Аля з повісті-казки «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії» та багато інших яскравих персонажів. Головні герої подорожували Україною від Заходу до Сходу, від Півночі до Півдня, збираючи квіти з усіх мальовничих куточків нашої Вітчизни, щоб сплести вінок та знайти найцінніший скарб – милозвучну українську мову.

Вдячні глядачі з захопленням спостерігали за видовищним дійством і брали участь у численних конкурсах і забавах.

Приємним сюрпризом для юних читачів були відеопривітання від сучасних письменників: Олександра Дерманського, Галини Малик, Тетяни Луньової. А своїми порадами поділилися відомі люди України: Анна Свиридова, Анатолій Анатоліч, Єгор Крутоголов, Андрій Джеджула та інші.

За любов до читання та відданість книзі кращі читачі Парутинської бібліотеки були нагороджені книгами. Яскравим промінчиком стали виступи дітей – учасників художніх творчих колективів села Парутине: Софії Самедової, Анастасії Несенко, вокального ансамблю «Проліски» під керівництвом Мурашкіної Любові Миколаївни (дитяча музична школа); зразкового ансамблю сучасного танцю «Мозаїка Ольвії».

І далі в усіх бібліотеках для дітей кожного дня проходять різноманітні цікаві заходи: літературні подорожі, квести, зустрічі з місцевими письменниками, онлайн спілкування тощо.

Свято ораторського мистецтва

Тамара ТУРБАНІСТ

Урочисте відкриття Всеукраїнського тижня дитячого читання відбулося у Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей імені Т. Г. Шевченка.

Щорічно під час весняних канікул в Україні проходить Всеукраїнський тиждень дитячого читання, свято дітей – читачів, письменників, видавців, батьків, бібліотекарів і всіх шанувальників книги.

Начальник відділу з питань внутрішньої політики, адміністративно-територіального устрою та інформаційного забезпечення Хмельницької обласної ради В. Л. Ніконішин та заступник начальника управління культури, національності, релігій і туризму Хмельницької облдержадміністрації В. В. Граділь привітали всіх його учасників.

Генеральний директор Національної бібліотеки України для дітей А. І. Гордієнко

передала поздоровлення від віце-прем'єр міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка.

А директор видавництва «Веселка» О. Бондаренко зазначив, що головна місія видавництва – створювати найкращі книги для дітей. Виступали і Подільські письменники В. Горбатюк, Н. Шмурикова, В. Міхалевський.

А під час театралізованого дійства юні читачі і гості разом із літературними героями

Славком Хоробриком, Моллі Махлой, Тхнусією рятували книги від Космічних Прибульців. Діти жваво, з азартом, відповідали на питання вікторин, виголосили девіз свята – «Стрімко світ міняється – книга залишається», речівки про книгу і читання – «Читати це – круто» та інші. Учасники дійства переконали Прибульців, що книги – безцінні скарби і без них у людства немає майбутнього.

Святковий настрій усім гостям подарували найталановитіші діти Хмельниччини – Народний художній колектив ансамбль танцю «Подільчак», театральна студія «Летючий корабель», вихованці Хмельницької школи мистецтв та музичної школи № 1.

Виставка-презентація «Читай! Формат не має значення!» познайомила читачів з найцікавішими та найсучаснішими книгами.

Книжкові іменини – навесні

Починаючи з 1993 року у дитячих бібліотеках нашої країни, під час весняних канікул, проходить Всеукраїнський тиждень дитячого читання.

Цей час, сповнений дивовижного книжкового розмаїття.

Саме з 21 до 27 березня у Тернопільській обласній бібліотеці для дітей проходять Книжкові іменини. Працівники відділу обслуговування учнів 5–11 класів до цієї події оформили і провели огляд літератури представленої на книжково-ілюстративній виставці: «Ці книги варті читання».

Великою популярністю у читачів користується сучасна проза українських авторів: Л. Ворошина «Таємне товариство боягузів», «Таємне товариство брехунів»; С. Дерманський «Чудове чудовисько»; А. Костецький «Незвичайні

пригоди і таємниці». А також книги зарубіжних авторів: Дж. Стронг «Кімнатні пірати», «Мій братик телезірка», «Канікули з близнятами», Б. Шефер «Кіра і таємниці бублика», «Пес на ім'я Мані».

2016 рік оголошено роком англійської мови в Україні. Бо, читаючи іноземні книги в оригіналі, без перекладу, можна отримати набагато більше задоволення від прочитаного, так як переклад за-

лежить від суб'єктивної думки і навичок перекладача і не здатний передати справжні думки та емоції автора.

У бібліотеці розгорнута книжкова виставка «БібліоBook: світ англійської мови», яка дає змогу ознайомитись з художньою та науково-популярною літературою на англійській мові:

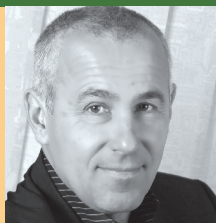
Hilda Stahl «Elizabeth Gail and the time for love», «Elizabeth Gail and the trouble at Sant-hill Ranch»;

Paul Hutchens: «Sugar Creek Gang on the Mexican Border»; «Sugar Creek Gang the Mystery Cave», та інші.

Зацікавили відвідувачів яскраві ілюстративні енциклопедії та словники для дітей дошкільного та шкільного віку.

Світлана ЗАГОРОДНА,
Тернопільська обласна
бібліотека для дітей

редактор
Володимир СУБОТА

слобожанщина

■ ХУДОЖНИКИ І ВЧЕНІ

Завдяки спільним зусиллям сучасних українських художників та харківських науковців у Центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» проходить виставка «Під наукою», у рамках якої презентуються фінальні проекти учасників проекту «Сайнс-арт. Харків».

Сайнс-арт – новий напрямок у мистецтві сьогодення, який характерний використанням новітніх технологій і методів, спрямованих на створення різних художніх проектів. Саме їх реалізацією займалися у стінах НТК «Інститут монокристалів», Фізико-технічного інституту низьких температур, Радіоастрономічного інституту Наталка Блок, Катерина Буцацька, Михайло Зятін, Марина Москаленко, Константин Сиренко та інші.

Представлено незвичні і досить сміливі у сенсі образотворчого мистецтва роботи. Але автори визнають, що вони експериментують і роблять перші кроки в обраному напрямку. Хочуть долучити до співпраці з науковцями більше охочих працювати у жанрі Сайнс-арту.

■ ФІЛОСОФІЯ СКУЛЬПТУРИ

Муніципальна галерея цього року відзначає 20-річчя від дня свого заснування. Отож графік виставок складений таким чином, щоб ювілейного року тут виставлялися знані митці Харкова.

Виставка скульптур заслуженого діяча мистецтва України Олександра Рідного завше очікувана, а сам художник відомий не лише в Україні. Його роботи знаходяться у музеях столиці та у приватних колекціях Європи. У галереї відведено для експозиції усі зали. Художник представив як свої останні роботи, так і вже відомі, виготовлені із бронзи, гіпсу, дерева. Їх вирізняє глибина філософського сприйняття світу, витонченість ліній і відчуття форм. Олександр Рідний є автором кількох пам'яток, які встановлені у місті. Вони стали справжньою окрасою мегаполісу.

■ ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ В УКРАЇНІ

Саме з виступу у Харківській філармонії розпочався тур містами України прекрасного дуету із Бельгії – лауреатів міжнародних конкурсів Тона Фрета (флейта) та Вероніки Ільченко (фортепіано). Ці концерти стали можливими за активної підтримки посольства Бельгії в Україні. Вони входять до офіційної щорічної програми «Днів Франкофонії в Україні».

Музиканти підготували яскраву та емоційну програму із творів для флейти Роберта Шумана, Клода Дебюссі, Джордже Енеску, Бела Бартока та Жозефа Йоргена. Утім, родзинкою концерту стане виконання творів сучасних українських композиторів.

Казки і комедії завойовують сцену

Володимир СУБОТА

Попри фінансову скруту у державі й обмежене фінансування закладів культури, харківські театри тішать глядачів цікавими прем'єрами.

Протягом останнього місяця відбулося відряду кілька прем'єрних спектаклів.

Національний академічний театр опери та балету імені М. Лисенка знову порадував своїх шанувальників новим балетним спектаклем Сергія Прокоф'єва «Попелюшка» у постановці народного артиста України Віктора Литвинова. Це – апробована часом і перенесена на харківську сцену із Національної опери України вистава. Від часу вона не втратила краси і привабливості.

У запропонованій балетній постановці – три акти, кожен з яких несе у загальному дійстві своє навантаження. Цілоком дотримуючись сюжетної лінії Шарля Перро, постановник надає можливість героям розкритися у сольних партіях, які подаються глядачам в окремих актах. Фея (три склади виконавців: Ольга Мозир, Олена Шлягіна, Наталя Козацька), Мачуха (Тетяна Семенова, Світлана Ісакова), Попелюшка (Лариса Грицай), Принц (Олексій Князьков, Андрій Писарев, Дмитро Васильєв), Сестри (Олександра Найденова, Олена Леонтьєва, Олена Шевченко) виконують характерні ролі.

Самотній танок Попелюшки у третьому акті, який починається на підлозі і нагадує дитячу забавку «оживлення», вабить емоційністю і ліричністю.

Спектакль «Попелюшка»

Принц розкривається перед глядачами у всім відомому дуеті-адажіо на балу. Саме у другому акті музика Сергія Прокоф'єва досягає своєї кульмінаційної енергії. Симфонічний оркестр театру під керуванням заслуженого діяча мистецтва Юрія Яковенка сповна розкриває партитуру композитора.

Загалом у спектаклі багато вигадок, гумору, гротеску, дотепних пластичних знахідок. Балетна труппа театру вправно демонструє як сучасну, так і класичну хореографію. Відразу після прем'єри театр виїжджає з цієї виставою на гастролі до Голландії. Труппа сподівається на такий же успіх, як зі спектаклем «Снігова Королева», прем'єрний показ якого недавно пройшов у Харкові, а потім з аншлагами був показаний у містах Західної Європи.

Академічний український драматичний театр імені Т. Шевченка цього місяця поповнив свій репертуар ліричною комедією американсько-

го драматурга Річарда Баера «Two-Step на валізах» у постановці заслуженого діяча мистецтва України Степана Пасічника. Як ім'я сценариста, так і його твір досить відомі. П'єса йде на Бродвеї, у театрах Канади, Австралії, країнах Східної Європи.

Отож і харків'янам випала нагода познайомитись із цим популярним спектаклем. У головних ролях зайняті народні артисти України Агнеса Дзвонарчук та Володимир Маляр. Втіленим ними на сцені персонажам самотніх людей Герману і Христині доводиться докласти чимало зусиль, щоб здолати перепони, які стоять між ними. Порозуміння приходить до них через сварки, обопільні звинувачення, мир, суперечки... Але, зрештою, коли вони збагнули, що бути одинаком у цьому житті – страшно, то роблять кроки назустріч один одному.

У виставі вправно поєднані комедія і мелодрама. Автор наділив своїх героїв життєвою

мудрістю, компромісністю і дотепністю. І всі ці людські риси професійно відтворили на сцені актори-шевченківці.

«Публіці дивитися забороняється» – така інтригуюча назва інтелектуальної комедії, прем'єрний показ якої днями відбувся в академічному російському драматичному театрі імені О. Пушкіна. В основу спектаклю покладено фільм «Кулі над Бродвеєм» у постановці Вуді Аллена. Події відбуваються за лаштунками одного з бродвейських театрів Нью-Йорка у 20-х роках минулого століття. Один із бандитів готовий фінансувати нову постановку вистави, якщо у ній буде задіяна його коханка...

Режисерові-постановнику Олександр Аркадіну-Школьнику вдалося розкрити характер не тільки головного героя у виконанні заслуженого артиста України Олександра Вірченка, але і зробити виставу видовищною та захоплюючою завдяки тому, що задіяно чимало акторів театру, цікаво передано атмосферу того часу за допомогою багатих декорацій та стилізованих костюмів.

– Спектакль – не бюджетний. Для його постановки залучено чималі кошти. Та ми свідомо йшли на такі витрати задля того, щоб вийшла справді повноцінна вистава, яка користуватиметься популярністю у публіки, – розповів директор театру Сергій Бичко.

Академічний театр музичної комедії цими днями порадував глядачів легендарним спектаклем «Ханума» Гї Канчелі.

– Такий спектакль у своєму репертуарі мріє мати кожен театр. У ньому яскраві тексти, прекрасна музика, захоплюючі танці. До речі, для його постановки запросили керівника грузинського танцювального ансамблю «Georgia» Малхазу Джалагонію, – каже режисер-постановник, директор театру Ігор Коваль.

«Харків – наш дім»

грузинської, єврейської, казахської, караїмської, корейської, польської, татарської, ромської спільнот. У фестивалі взяли участь Генеральний консул Республіки Польщі у Харкові Станіслав Лукасик, другий секретар посольства Держави Ізраїль в Україні Нелі Шульман, представники місії ОБСЄ.

– Щорічно у нашому місті відбувається чимало культу-

рологічних заходів, які полюбилися містянами. Але фестиваль національних культур «Харків – наш дім» став своєрідною візитівкою мегаполісу.

З кожним роком він здобуває все більшу популярність і тим самим сприяє зміцненню дружби між національними меншинами, які мешкають в Україні, – сказав

Учасники фестивалю

начальник відділу по роботі з об'єднаннями харків'ян міськради Олександр Стерін.

інформуємо

Світове музичне мистецтво зазнало непоправної втрати – 24 березня пішов за межу вічності Герой України, народний артист України, Генеральний директор-художній керівник Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Г. Г. Верьовки, Директор Інституту мистецтв

Національного педагогічного університету України імені М. П. Драгоманова, Голова Національної Всеукраїнської музичної спілки, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, професор, президент Національного музичного Комітету України Міжнародної музичної ради ЮНЕСКО, академік Національної академії мистецтв України

Анатолій Тимофійович Авдієвський.

Все своє життя він присвятив розвитку хорового мистецтва та вихованню кращих митців. Був засновником та художнім керівником і головним диригентом Поліського ансамблю пісні і танцю «Льонок», викладав хорове диригування у Житомирському музичному училищі, художнім керівником і головним диригентом Черкаського українського народного хору. 50 років він гідно розвивав кращі традиції вітчизняного академічного хорового мистецтва, продовжуючи славні традиції Григорія Верьовки.

Анатолій Авдієвський був автором численних творів, обробок українських народних пісень, а також польських, чеських, іспанських, бразильських, корейських. Хормейстер опери «Цвіт папороті» та ораторії «Чорна елегія» Євгена Станковича. Головний диригент-постановник Співочих полів України, зведених хорів, керівник всеукраїнських семінарів керівників хорів, голова журі всеукраїнських конкурсів.

Світла пам'ять про справжнього патріота назавжди залишиться в наших серцях.

Висловлюємо щирі глибокі співчуття рідним і близьким покійного, його колегам та всій українській громадськості.

Міністерство культури України

Багатотисячна професійна естрада України глибоко сумує з приводу передчасної кончини Великого Музиканта нашого часу, голови Наглядової Ради творчої спілки «Асоціація діячів естрадного мистецтва України», Героя України, Шевченківського лауреата, академіка **Анатолія Тимофійовича Авдієвського**. Кілька поколінь провідних митців Незалежної України виховав цей незабутній Маєстро, а своїм оптимістичним мистецтвом підкорив увесь світ завдяки півстолітньому керуванню унікальним Хором імені Григорія Верьовки. Приклад його є вічним заповітом для прийдешніх когорт митців, а саме: безкорисливе служіння рідному народові на засадах високого професіоналізму і громадянського поклику душі.

Вічна Пам'ять Останньому з могікан – Титану і Стоїку Великого Мистецтва, людині широкого серця і доброї вдачі, Батька всіх воїтелів високого мистецтва естради в Україні і світі.

Президент творчої спілки, Віктор Герасимов.
Секретарі: Михайло Бакальчук, Юрій Білак, Ювеналій Бубнов, Лариса Горенко, Микола Гнатюк, Леонід Дехтяренко, Вадим Каланциков, Владислав Корнієнко, Микола Луків, Лариса Недін, Сергій Нефедов, Іван Попович, Леонід Попернацький, Василь Романчишин, Катерина Станжицька, Тарас Щіт, Микола Юдін

Пенсійне забезпечення артистів

З 01.01.2016 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24.12.2015 № 911, яким внесено зміни щодо пенсійного віку працівникам, яким пенсія за вислугу років призначалася незалежно від віку.

Ці зміни торкнулися і артистів театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів.

Для них встановлено пенсійний вік – 55 років. Хоча і тут збільшення пенсійного віку буде поступовим – з 50 до 55 років у такому самому порядку, як і педагогам, медіапрацівникам та працівникам соціально-го захисту.

При цьому артисти театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів, які в період до 01.01.2016 р. мали вислугу років на відповідних посадах не менше тривалості, яка вимагалася для призначення пенсії за вислугу років до 01.01.2016 р., і надалі матимуть право на пенсію за вислугу років незалежно від віку.

Розглянемо перелік посад артистів театральних-концертних та інших видовищних закладів, підприємств і колективів, яким надається право на пенсію за вислугу років:

- артисти балету та балету на льоду;
- артисти – виконавці танцювальних номерів у професійних художніх колективах;
- артисти театрів міміки та жесту;
- травесті (артисти, які виконують ролі хлопчиків, підлітків, дівчаток);
- артисти всіх найменувань цирків і концертних організацій: еквиліристи, акробати, наїзники, дресировальники диких звірів, клоуни тощо, які виконують номери жанрів циркового мистецтва, що дають право на пенсію за вислугу років;
- артистки-вокалістки (солістки), солістки-бандуристки театрів опери і балету, музичних, музично-драматичних театрів, концертних організацій, телебачення і радіомовлення, оперних студій вищих навчальних закладів мистецтв.

Якщо станом на 01.04.2015 р. артисти набули стажу не менше 20 років чи станом на 31.12.2015 р. – не менше 20 років 6 місяців, то вони мають право на пенсію за вислугу років незалежно від віку.

Якщо ж на такі дати вищезазначені артисти не мали такої кількості спеціального стажу, у подальшому їм пенсії призначатимуть при досягненні встановленого пенсійного віку (від 50 до 55 років залежно від

дати народження) та за наявності спеціального стажу, зазначеного у табл. 1.

Таблиця 1

Період	Необхідна кількість спеціального стажу
з 01.01.2016 р. по 31.03.2016 р.	20 років 6 місяців
з 01.04.2016 р. по 31.03.2017 р.	21 рік
з 01.04.2017 р. по 31.03.2018 р.	21 рік 6 місяців
з 01.04.2018 р. по 31.03.2019 р.	22 роки
з 01.04.2019 р. по 31.03.2020 р.	22 роки 6 місяців
з 01.04.2020 р. по 31.03.2021 р.	23 роки
з 01.04.2021 р. по 31.03.2022 р.	23 роки 6 місяців
з 01.04.2022 р. по 31.03.2023 р.	24 роки
з 01.04.2023 р. по 31.03.2024 р.	24 роки 6 місяців
з 01.04.2024 р. і далі	25 років

• артисти-вокалісти (солісти) театрів опери і балету, музичних і музично-драматичних театрів, концертних організацій, телебачення і радіомовлення, оперних студій вищих навчальних закладів мистецтв (крім артисток-вокалісток (солісток), про яких ми згадували вище);

- артисти – виконавці трюкових номерів (каскадери);
- артисти професійних хорових колективів, які виконують сольні партії;
- артисти, які грають на духових інструментах у професійних художніх колективах;
- артисти-ляльководи в театрах ляльок і цирках;
- артисти театрів йогого глядача (театрів для дітей та юнацтва);
- жонглери та артисти оригінального жанру в цирках і концертних організаціях.

ВАЖЛИВО!

Пенсії за вислугу років і при досягненні пенсійного віку призначаються при залишенні роботи, яка дає право на цю пенсію. Розмір пенсії за вислугу років визначається згідно з нормами Закону про пенсійне страхування. При обчисленні пенсії застосовується алгоритм, за яким визначається пенсія за віком.

Якщо станом на 01.04.2015 р. такі артисти набули стажу не менше 25 років чи станом на

31.12.2015 р. не менше 25 років 6 місяців, вони матимуть право на пенсію за вислугу років незалежно від віку.

Якщо ж на зазначені дати вони не мали такого стажу, у подальшому пенсії призначатимуть при досягненні пенсійного віку (від 50 до 55 років залежно від дати народження) та за наявності спеціального стажу, зазначеного у табл. 2;

• артисти хору театрів опери і балету та професійних художніх колективів.

Якщо станом на 01.04.2015 р. артисти мали не менше 30 років чи на 31.12.2015 р. – не менше 30 років 6 місяців стажу творчої діяльності, виходитимуть на пенсію незалежно від віку.

Якщо ж на зазначені дати вони не мали такого стажу, у подальшому пенсії призначатимуть при досягненні пенсійного віку (від 50 до 55 років залежно від дати народження) та за наявності спеціального стажу, зазначеного у табл. 2.

Таблиця 2

Період	Необхідна кількість спеціального стажу
з 01.01.2016 р. по 31.03.2016 р.	30 років 6 місяців
з 01.04.2016 р. по 31.03.2017 р.	31 рік
з 01.04.2017 р. по 31.03.2018 р.	31 рік 6 місяців
з 01.04.2018 р. по 31.03.2019 р.	32 роки
з 01.04.2019 р. по 31.03.2020 р.	32 роки 6 місяців
з 01.04.2020 р. по 31.03.2021 р.	33 роки
з 01.04.2021 р. по 31.03.2022 р.	33 роки 6 місяців
з 01.04.2022 р. по 31.03.2023 р.	34 роки
з 01.04.2023 р. по 31.03.2024 р.	34 роки 6 місяців
з 01.04.2024 р. і далі	35 років

До речі, до цього стажу зараховується також робота на посадах, про які йшлося вище.

Крім перелічених вище творчих працівників – інші творчі працівники театрів опери і балету, музичних театрів:

- артисти драми та артисти оркестру, які грають на духових інструментах.

Якщо артисти мають стаж творчої роботи на сцені на за-

значених посадах станом на 01.04.2015 р. не менше 25 років чи на 31.12.2015 р. – 25 років 6 місяців творчого стажу, вони виходитимуть на пенсію незалежно від віку.

Якщо ж на такі дати немає зазначеної кількості спеціального стажу, пенсії їм призначатимуть при досягненні пенсійного віку (від 50 до 55 років залежно від дати народження) та за наявності спеціального стажу, зазначеного у табл. 3.

Таблиця 3

Період звернення за призначенням пенсії	Спеціального стажу (не менше)
з 01.01.2016 р. по 31.03.2016 р.	25 років 6 місяців
з 01.04.2016 р. по 31.03.2017 р.	26 років
з 01.04.2017 р. по 31.03.2018 р.	26 років 6 місяців
з 01.04.2018 р. по 31.03.2019 р.	27 років
з 01.04.2019 р. по 31.03.2020 р.	27 років 6 місяців
з 01.04.2020 р. по 31.03.2021 р.	28 років
з 01.04.2021 р. по 31.03.2022 р.	28 років 6 місяців
з 01.04.2022 р. по 31.03.2023 р.	29 років
з 01.04.2023 р. по 31.03.2024 р.	29 років 6 місяців
з 01.04.2024 р. або після цієї дати	30 років

• артисти оркестру (крім тих, які грають на духових інструментах), артисти хору і мімічного ансамблю, концертмейстери-піаністи, артисти вокально-драматичної частини.

Якщо такі артисти мають стаж творчої роботи на сцені на зазначених посадах станом на 01.04.2015 р. не менше 30 років чи на 31.12.2015 р. – 30 років 6 місяців, вони виходитимуть на пенсію незалежно від віку.

Якщо ж на такі дати вони не мали зазначеної кількості спеціального стажу, пенсії їм призначатимуть при досягненні пенсійного віку (від 50 до 55 років залежно від дати народження) та за наявності спеціального стажу, зазначеного у табл. 2.

Управління пенсійного фонду України в Голосіївському районі м. Києва

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

ПІСЛЯМОВА

«Святкуймо кожну мить життя! З театром»

Леся САМІЙЛЕНКО

Таким було привітання одного зі столичних театральних метрів до всіх присутніх на церемонії нагородження театральних митців премією «Київська пектораль-2016», що створило в залі особливу атмосферу...

Свято почалося не лише з веселих розіграшів, але й тріумфів. Зворушливим був момент нагородження в номінації «За вагомий внесок у розвиток театру» Дмитра Чайковського. Коли на сцену вийшов 103-річний метр, то зал вибухнув оваціями, глядачі вітали його стоячи. Феноменально! А Дмитро Семенович радісно промовив, що його особливим щастям і є театр, якому він прослужив 100 років.

Я почала свою розповідь про свято театру саме з цього моменту, бо він був тріумфальною сценою, що не лише заздарила шану до ветеранів, але й стала стимулом до роздумів для тих, у кого все ще попереду.

Інновацією стало оголошення номінації від Віталія Кличка – «За мистецький акцент на соціально значимий аспект». І в цій номінації перемогла вистава «Оскар і рожева пані», яка, за словами Ірми Вітовської, «довела, що театр може бути активним інструментом не лише у боротьбі з бюрократією, але й у сенсі активізації волонтерського руху». А вже в результаті гастрольної діяльності по Україні пожвавились

Ведучі церемонії Дмитро ГАВРИЛОВ та Олена ФЕСУНЕНКО

волонтери і було відкрите дитяче палативне відділення в Києві. Цей день виявився для актриси, яка «давно вже стала народною», справжнім святом ще й тому, що її неодноразово викликали на сцену. Бо вистава «Сталкер» (у номінації «Краща камерна вистава» як спеціальний проект театру «Золоті ворота» спільно з Молодим театром) за її участі в ролі баби Прісі була також окрилена пектораллю й обдарована з усіх боків. А при своєнні актриси звання «Заслуженої артистки України» присутні нагородили бурхливими оваціями.

«Оскаронсною» стала цьогорічна «Київська пектораль» і для митців, які працюють у Муніципальному академічному театрі ляльок. Тут і «Чому довгий ніс у слона» прославився, й «Оскар» кращою драматичною виставою року визнали. Мабуть, ніхто й не чекав стільки уваги та визнання театру для дітей на такому високому рівні. А вже раз за разом на сцену викликали його

керівника, а він лише зворушливо і тихо дякував...

А ще Бог дав силу «пекторальним» експертам урізноманітнити та оздобити тріумф такими знахідками, як Дмитро Суржиков, якого визнали гідним у номінації «За кращу чоловічу роль другого плану». Та ще й чергова вистава Дмитра Богомазова Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра «Пой, Лола, пой!» також стала не менш обцілюваною пектораллю. Після відзначення в декількох номінаціях вона привернула увагу до музичного аспекту. Але «Кращою музичною концепцією» визнано роботу музиканта і композитора Тимура Полянського у виставі «Він та вона» Театру на Подолі.

Сюрпризами церемонія виблискувала з кожним оголошенням лауреатів. Тож, коли на сцену покликали юного дебютанта Дмитра Олійника, якого помітили в театрі «Золоті ворота» у виставі «Мітине кохання. Щоденник» та молодого режисера Сергія Кона, який

збагатив репертуар Муніципального театру опери і балету для дітей та юнацтва виставою «Лялька», зал був у захваті.

А ще «Кращою актрисою другого плану» стала колишня донецька зірка, яка віднедавна живе у Києві і вже встигла запасти в душу експертам своєю грою у виставі «Ліс», де гармонійно і яскраво вписалась в акторський ансамбль франківців. Виступ Олени Хохлаткіної і став ще однією краплею солі «Пекторалі-2016». Бо вихід на сцену молодого актора Театру юного глядача на Липках, якому всім «театральним миром» допомогли видужати, вичавив чи не останню сльозу радості з присутніх. Тарас Мельничук завдяки добрим людям, судячи з усього, зможе знову грати роль Тараса Шевченка, яка стала його улюбленою, а він сам – улюбленцем публіки.

Тож, нібито зі сну, всі – і молоді, і літні служителі Мельпомени – повернулися в реальність щасливими.

Фото Яна МАШТАЛІРА

«Оскаронсні» лялькарі

Родина ПОЛЯНСЬКИХ

Театральні «сталкери»

Газета «Культура і життя»

№ 13 (4688), 1–7 квітня 2016 р.

 Виходить із 7 жовтня 1923 року
 Свідоцтво про реєстрацію КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор Євген БУКЕТ

Випусковий редактор номера
 Світлана СОКОЛОВА

Адреса редакції

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–62
 cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ЩЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Андрій ВАСЮК (секретар ради), Олег ВЕРГЕЛІС, Богдан ГАЛАЙКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Юрій ЗУБКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Олексій КОНОНЕНКО, Наталія МУСІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Андрій ЩЕКУН

Адреса видавництва

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

 Поліграфічний комбінат
 ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
 м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
 Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51
Розповсюдження і реклама
 Тел.: +38 (044) 498–23–64;
 +38 (097) 111–17–56

 Редакція не публікує колективні листи та звернення
 Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ
Передплатна ціна на 2016 р.:
 1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн
У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
Передплатний індекс 60969
Медіа-портал «Культура»: <http://cultua.media>
Наклад 5 000
Ціна договірної

4 820157 1940013 1 3